

basisonderwijs en kinderopvang onder één dak

Woord vooraf

Voor u ligt de Informatiegids van integraal kindcentrum Johan Willem Friso. Met trots kunnen wij u melden dat wij sinds 14 september 2016 een integraal kindcentrum, kortweg IKC, vormen: Sinne Kinderopvang Leeuwarden en de Johan Willem Frisoschool. Het proces tot vorming van het IKC heeft een paar jaren geduurd. Gelijktijdig is een grote verbouwing gerealiseerd: het naastgelegen kerkgebouw Priël is verbouwd tot een prachtig multifunctionele ruimte met klaslokalen, een grote ontvangstruimte en een ruimte voor de buitenschoolse opvang.

We hopen dat u door het lezen van deze gids nieuwsgierig wordt en meer wilt weten over ons IKC. Daarnaast is het een kleine leidraad om wegwijs te worden in de regels en afspraken van de speelleergroep, de dagopvang, de buitenschoolse opvang (de BSO) en de school. Actuele gegevens van de school vindt u op de achterkant van de jaarkalender. Deze IKC gids is geldig tot augustus **2018**.

Wij hopen dat u als ouders onze gids met plezier zult lezen. Voor een nadere toelichting of uitleg bent u van harte welkom in ons IKC.

Team IKC Johan Willem Friso

IKC gids 2015-2019, schooljaar 2017-2018

INDELING	PAGINA
INHOUDSOPGAVE	
Woord vooraf	
1. Zakelijke gegevens van de school	4
De school	
Het bestuur	
De directie	
Het management	
De medezeggenschapsraad	
De ouderraad	
2. Het IKC	5
Visie en missie	
Christelijk onderwijs	6
Visie op onderwijs	6
Profiel Kunst en Cultuur	7
3. Pedagogisch beleid en doorgaande lijn peuter/kleuter	9
Voor het eerst naar het IKC	
Pedagogisch klimaat en educatief handelen	11
4. Uw kind, onze zorg	13
Passend onderwijs	17
5. Schoolorganisatie en schoolafspraken	24
Urentabel en lesactiviteiten	
De schooltijden, het continurooster	
Extra muziekles	26
Leerplicht en extra vrij vragen	
Verzuim	
Ziekmeldingen	27
6. School en ouders	28
De medezeggenschapsraad	
De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	
De ouderraad	
Kennismakingsavond en ouderavond	
Ouderinformatie	
Informatieverschaffing aan gescheiden ouders	30
Wet op privacy	
Ouderbijdrage	
Rapportage	
Naar het voortgezet onderwijs	
Medisch onderzoek, schoolarts	31

Luizencontrole	32
Aanmelding nieuwe leerlingen	32
7. Andere informatie	33
Kindpakket Leeuwarden	
Toegang tot de school	
Fietsen	
Christelijke feesten	34
Sinterklaas	
Schoolreis	
Schoolfotograaf	
Schoolverzekering	
Studenten en stage	
Fruitpauze	
Veiligheidsbeleid	
Pestprotocol en KiVa	35
Gedragcode	36
Time-out, schorsing en verwijdering	
8. Klachtencommissie en vertrouwenspersoon	38

Hoofdstuk 1: zakelijke gegevens

Het IKC bestaat uit 2 organisaties die nauw samenwerken. De Johan Willem Frisoschool en Sinne Kinderopvang Leeuwarden.

De dagelijkse leiding in het IKC is in handen van mw. Helga de Graaf, zij is directeur van de school. De leiding van Sinne is in handen van de gebiedsmanager: mw. Catrien Flissijn.

De school:

Johan Willem Frisoschool
Carel Fabritiusstraat 21
8932 HN Leeuwarden.
Tel.: 058-2127623
E-mail: info@jwfschool.nl
www.jwfschool.nl

Het bestuur:

De vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de Gemeente Leeuwarden en Boarnsterhim, kortweg PCBO Leeuwarden en Omstreken, is het bevoegde gezag van de school. Het bestuur beheert veertien basisscholen in de plaatsen Leeuwarden, Wirdum, Grou, Akkrum, Aldeboarn en Tersoal.

Het adres van het secretariaat luidt:

Vereniging PCBO Leeuwarden e.o.
Marg. de Heerstraat 2
8921 AK Leeuwarden.
Tel. 058- 2130350
Postbus 1090
8900 CB Leeuwarden

Het bestuur heeft de dagelijkse leiding in handen gegeven van een verenigingsdirecteur. Hij heeft als professioneel bestuurder het grootste deel van de bestuurstaken overgenomen en treedt op als bevoegd gezag. De verenigingsdirecteur is weer verantwoording schuldig aan het bestuur. De schooldirecteuren blijven integraal verantwoordelijk voor de organisatie van hun school en werken mee aan het beleid van de vereniging.

U kunt lid worden van de vereniging voor PCBO Leeuwarden e.o. Bij de directie van de school kunt u daarvoor een invulformulier vragen.

De kinderopvangorganisatie:

Sinne Kinderopvang Leeuwarden
8903 JM Leeuwarden
Goudsbloemstraat 2
8922 GW Leeuwarden
www.sinnekinderopvang.nl
info@sinnekinderopvang.nl

Wanneer u contact wilt opnemen met Sinne locatie Johan Willem Friso dan kan dat via het algemene nummer van IKC Johan Willem Friso: 058 2127623. U krijgt dan een keuzemenu.

De medezeggenschap is geregeld in de volgende organen:

Bij Sinne bestaat de medezeggenschap uit ouders die georganiseerd zijn in de oudercommissie (OC) en in de school is dat de medezeggenschapsraad (MR). Op school is ook een ouderraad actief. De namen van de leden van deze raden vindt u op de site van het IKC. Het is de bedoeling dat de beide adviesorganen binnenkort gaan samenwerken in een gezamenlijk IKC-raad.

Hoofdstuk 2: Het IKC

Missie en visie

Ons uitgangspunt is dat wij kinderen gezamenlijk een vertrouwde plek en een rijk aanbod in kwalitatief goed onderwijs en opvang bieden. We voeden kinderen op als deelnemers aan de democratische samenleving in een sfeer van verbondenheid.

Kinderen leren in groepen spelenderwijs sociale vaardigheden en democratische waarden als: Samen meedoen, Samenwerken, Samen verantwoordelijk voor de groep en voor elkaar, Samen conflicten oplossen, Samen omgaan met verschillen.

Door nauwe samenwerking tussen opvang en onderwijs bieden we doorlopende leerlijnen, maken kinderen een "reis", van verzorging en ruimte voor spelen, naar leren en educatie en is er aandacht voor ontspanning.

We bieden kinderen een omgeving voor een avontuurlijke reis; The Journey of Learning; het avontuur van het leren. In de toekomst zullen kinderen andere vaardigheden nodig hebben om goed toegerust in de maatschappij te kunnen functioneren. Wij leren kinderen om te gaan met 21ste eeuwse vaardigheden: samenwerken, geletterdheid, kritisch denken, ict vaardig, verantwoordelijkheid. Van die 21^e eeuwse vaardigheden ligt onze focus vooral op eigenaarschap. De leerling is eigenaar van zijn eigen leerproces.

Opgroeien doe je niet alleen, maar met de wereld om je heen

Kinderen komen tot bloei in een veilige omgeving, waar zij zichzelf kunnen zijn, zich gewaardeerd en gerespecteerd voelen en betrokken zijn.

Elk kind is een uniek, prachtig en nieuwsgierig persoon. Wij willen kinderen helpen zich te ontwikkelen naar zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en sociaal vaardig gedrag.

Kinderen hebben de drang om op onderzoek uit te gaan en zich te ontwikkelen. Elk kind doet dit op z'n eigen wijze en in z'n eigen tempo. Kinderen zijn van nature sociale wezens, zij kijken naar elkaar en naar de volwassenen om hen heen en zoeken contact. Kinderen maken deel uit van de samenleving en hebben oog voor de ander in de wereld om hen heen.

Visie op leren

Wij gaan uit van het spelende en het actief lerende kind. Bij jonge kinderen is doen, ontdekken en ervaren leidend. Bij oudere kinderen staat de ontwikkeling van de cognitie steeds meer centraal. We hebben daarbij aandacht voor vaardigheden als lef, volharding, zelfstandigheid en veerkracht.

Spel en interactie zijn de sleutels voor de ontwikkeling. Activiteiten hebben alleen het gewenste effect als ze zinvol en betekenisvol zijn voor het kind.

Pedagogisch medewerkers en leerkrachten ondersteunen kinderen in die ontwikkeling, met kennis vanuit verschillende disciplines en samen vanuit het belang van de kinderen.

Visie op opvoeden

We zijn respectvol en open naar elkaar en zijn ons ervan bewust dat wij via onze eigen houding en communicatie een model zijn voor de kinderen. Wij voeden kinderen positief op. We benaderen elkaar met warmte en duidelijkheid. Dat betekent dat wij op een opbouwende manier omgaan met het gedrag en de emoties van kinderen. De nadruk ligt op goed luisteren, sensitief zijn en het geven van positieve aandacht aan dingen die kinderen goed doen. De waarden respect, integriteit en openheid vormen een uitgangspunt in het omgaan met elkaar. Wij zien ouders als partners in de opvoeding en ontwikkeling van het kind. We streven naar een warme en betrokken samenwerking met ouders.

Identiteit

De school werkt vanuit de Christelijke identiteit en de daarmee samenhangende waarden. Sinne heeft een neutrale identiteit, maar wij vinden het belangrijk dat alle medewerkers binnen het IKC de Christelijke identiteit respecteren. We vinden elkaar in gemeenschappelijke waarden zoals betrokkenheid, respectvol omgaan met elkaar, solidariteit, gastvrijheid en aandacht voor de ander.

Iedere professional brengt zijn eigen expertise en talenten mee en is gericht op samenwerking op basis van gelijkwaardigheid. De professionals in het IKC vormen één team.

Christelijk onderwijs

De Johan Willem Frisoschool profileert zich als school waar kinderen niet alleen leren, maar ook worden gevormd in hun persoon. We zien de school als een leer- en leefgemeenschap, waar kinderen belangrijke waarden en normen leren. Onze normen en waarden baseren we op de christelijke traditie, waarbij de “Tien Woorden” dienen als richtinggevers. We laten ons inspireren door de Bijbelverhalen die we gebruiken als leer- en spiegelverhalen. Hierin laat God zich kennen als “Ik zal er zijn voor jou, steeds opnieuw” en Jezus als “toonbeeld van goedheid”. We brengen kinderen in aanraking met de bijbel. Daarvoor gebruiken we een methode met bijbel- en spiegelverhalen; “Trefwoord”, een methode voor godsdienstige en levensbeschouwelijke vorming voor het primair onderwijs.

Trefwoord brengt met behulp van leefthema's twee werkelijkheden bij elkaar: de belevingswereld van het kind - in de hedendaagse, multiculturele en religieuze samenleving - en de wereld van de Bijbel. In dit treffen van twee werelden leert het kind in dubbel opzicht. De eigen levenservaringen dragen er toe bij de Bijbelverhalen beter te begrijpen. Omgekeerd biedt de Bijbel een andere blik op de dagelijkse werkelijkheid.

Van hieruit willen we samenleven in onze organisatie en de kinderen begeleiden en houvast geven om te kunnen functioneren in een snel veranderende samenleving. Met oprechte **aandacht** willen we voor elke leerling betekenisvol zijn.

Visie op onderwijs

Onderwijs op de JWF is er op gericht dat de kinderen eigenaar worden van hun eigen leerproces. De leerkracht draagt zorg dat alle kinderen gemotiveerd aan de leerstof werken. Daarbij gaan wij uit van de van nature aanwezige nieuwsgierigheid bij kinderen.

De leerkrachten zorgen voor **onderwijs op maat** en hebben daarbij aandacht voor de verschillen tussen kinderen. Er is naast de basisgroep, aandacht voor de groep kinderen die moeite met de leerstof hebben en aandacht voor kinderen die veel meer aankunnen. Zo kunnen kinderen in groep 7 en 8 in aanmerking komen voor de Plusklas in het kader van meer- en hoogbegaafdheid. Dit is buiten de school, door PCBO Leeuwarden e.o. georganiseerd.

We gebruiken **moderne methodieken** die voldoen aan de kerndoelen. Hierin wordt rekening gehouden met alle niveaus. Leerkrachten geven kwalitatief goede instructie en zorgen voor betrokkenheid tijdens instructiemomenten door activerende werkvormen te gebruiken. Het eigenaarschap van het leren staat daarbij hoog in het vaandel; we leren de kinderen verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. We gaan met de kinderen in gesprek over het leren en hun eigen leerproces, we dagen hen daarbij uit om eigen doelen te formuleren. We leren hen daarbij te reflecteren op hun eigen werk en houding. We maken gebruik van coöperatieve werkvormen.

Op de Johan Willem Frisoschool worden in de lessen veel verschillende **activerende werkvormen** gebruikt. We zijn van mening dat kinderen die actief leren, meer betrokken zijn op het leerproces.

We willen innovatief zijn, een moderne school, waar kinderen gemotiveerd zijn om te leren. Leerrendement is het best te behalen op scholen waar veel gesproken wordt over leren en verbeteren. De leerkrachten zijn continu in gesprek met elkaar over wat werkt in de klas, over onderwijs, methodieken.

De zogenaamde **vaardigheden van de 21ste eeuw** worden in onze school en in de lessen verwerkt. Dit zijn: ICT-geletterdheid, communicatievaardigheden, sociale en culturele vaardigheden, samenwerken, creativiteit, probleemoplossend vermogen, kritisch denken.

Profiel Kunst en Cultuur

Visie op kunst en cultuureducatie

Cultuureducatie geven wij op het IKC een belangrijke plaats omdat het een positieve bijdrage levert aan de ontwikkeling van de creativiteit van de kinderen. Het past goed bij jonge kinderen die nog puur en van nature niet geremd voelen zich creatief te uiten. Ook past het goed binnen het adaptief onderwijs omdat elk kind de creatieve vakken instapt op zijn of haar niveau en daar vanuit floreert. Wij zijn er van overtuigd dat de vakken drama, beeldende vorming en muziek de cognitieve vakken kunnen versterken doordat het bijdraagt aan relevante kennis en vaardigheden van de leerlingen. Het is bewezen dat kunst- en cultuureducatie de link legt tussen de linker- en de rechterhersenhelft; de twee hersenhelften gaan samenwerken. Dit maakt dat het kind flexibeler en creatiever leert denken en daarnaast stimuleert het de nieuwsgierigheid van kinderen en draagt het bij aan het zelfvertrouwen. Cultuureducatie vormt bij uitstek een tegenwicht aan de strenge 'goed-fout' beoordeling. Het brengt een stukje zingeving met zich mee en doordat we op onze basisschool kennis maken met diverse aspecten van de culturele leefomgeving kunnen de kinderen op latere leeftijd participeren in het culturele circuit.

In ons IKC wordt gezorgd voor een breed aanbod van kunst- en cultuuractiviteiten, zowel tijdens schooltijd als in de naschoolse activiteiten bij de BSO. We willen constructief samenwerken met partners in de wijk als het gaat om een naschools aanbod van kunst en cultuur activiteiten. We zorgen voor een aantrekkelijk aanbod met een grote verscheidenheid aan activiteiten. Op de Johan Willem Frisoschool krijgt ieder kind een digitaal Kunst en Cultuur portfolio. School en ouders kunnen dit portfolio samen vullen. In de nieuwsbrief staat regelmatig informatie van de Kunst en Cultuur coördinator. Zij informeert u over de ontwikkeling van dit prachtige portfolio! Het Kunst- en Cultuur portfolio wordt ingezet om de individuele beleving van kunst en cultuur vast te leggen.

Kunst en cultuuractiviteiten kunnen ook vakoverstijgend ingezet worden.

Aan IKC Johan Willem Friso is cultuurcoach Judith Mulder, van Kunstkade verbonden. Kunstkade verzorgt een cultureel programma voor de basisscholen in Leeuwarden. Jaarlijks krijgt iedere school een gevarieerd aanbod van culturele instellingen en professionele aanbieders. Het doel is dat kinderen in hun basisschoolloopbaan kennismaken met alle instellingen in hun eigen omgeving en ervaringen opdoen in alle kunst disciplines. Dit uitgebreide programma, het Kunstmenu, is terug te vinden op de website www.schoolkade.nl Het Historisch Centrum Leeuwarden, Tresoar, Tryater, het Noord Nederlands Orkest, het Fries Natuurmuseum, de Bibliotheek, Film in Friesland, De Harmonie, Keunstwurk, Neushoorn en Fries Museum/Verzetsmuseum bieden theater- en museumbezoek, film, muziek en gastlessen op school. Daarnaast is er het KunstmenuPlus, een apart keuzeprogramma.

De cultuurcoach draagt samen met de cultuurcoördinator van de school, juf Welmoed Wigarda, en de leerkrachten de verantwoordelijkheid voor het cultuuronderwijs. Een belangrijk deel hiervan wordt ingevuld door het Kunstmenu. Daarnaast coacht de cultuurcoach leerkrachten en team, werkt met de kinderen in de klas en heeft een adviserende rol bij het vormen van beleid. De cultuurcoach kan ook de weg wijzen naar cursussen en activiteiten buitenschools, via de website www.kunstkade.nl

Expressie en kunst en cultuureducatie

Vier keer per jaar worden de zogenaamde "Atelierdagen" georganiseerd, dagen waarop kinderen kunnen werken aan een zelfgekozen creatieve activiteit. We werken daarin samen met ouders en zouden het heel leuk vinden als u uw specifieke talent beschikbaar zou willen stellen.

Professionaliteit

We vergroten onze deskundigheid voortdurend en zorgen voor goed opgeleide mensen. De eigen ontwikkeling van alle medewerkers is uitgangspunt van goed en dynamisch onderwijs. Op de JWF is deskundigheid op de volgende gebieden: gedrag, het jonge kind, taal, ICT, cultuureducatie. De leerkrachten en medewerkers zorgen er samen met de directeur voor dat zij blijven ontwikkelen door het doen van een cursus of opleiding en dit te verwoorden in een portfolio. Ook voor leerkrachten en medewerkers geldt: je bent verantwoordelijk voor je eigen leerproces.

Collega's kijken regelmatig bij elkaar in de groep en zij stellen daarbij hun eigen leervragen centraal. Leren van en met elkaar is het motto.

Techniekonderwijs

Techniek zit in de wereld om je heen, overal is techniek of zijn technische hulpmiddelen aanwezig. Techniek is een wezenlijk onderdeel van het leven!

In de ons IKC krijgen kinderen een aanbod in techniek, wat aansluit bij hun leeftijd en de belevingswereld, maar wat hen ook echt een stap verder helpt in het nadenken over natuur, techniek en het leven.

Het biedt kinderen veel kansen om op meerdere manieren te leren, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij **onderzoekend leren**. Techniek kan vakoverstijgend gebruikt worden, bijvoorbeeld tijdens de jaarlijkse projectweek.

Het gebouw

Het gebouw van IKC Johan Willem Friso is op 14 september 2016 geopend door mw. Thea Koster, wethouder van de gemeente Leeuwarden. Ons gebouw is ontstaan door twee gebouwen, die naast elkaar staan samen te voegen: het schoolgebouw en de Kapel Pniël. Zowel beneden als boven zijn doorgangen ontstaan. Boven kun je van de ene naar de andere kant via de kas, beneden kom je uit in de grote hal met de tribunetrap.

Het gebouw heeft een aantal voor onze visie belangrijke kenmerken:

- Leerpleinen in alle bouwen. In deze leerpleinen kunnen kinderen in alle rust of soms samen in kleine groepen leren. Het samenwerkend of juist zelfstandig werken leren krijgt hier een plaats.
- De waterhoek; in deze hoek voor de jongste kinderen komen kinderen samen uit verschillende klassen of de kinderopvang om samen te spelen met water. Het ontdekken wat water doet en wat de eigenschappen van water zijn, is verrassend!
- De grote tribunetrap; op deze trap kun je genieten van een mooie voorstelling of van prachtige muziek. Op deze trap kunnen grote groepen kinderen zitten, maar is ook geschikt voor bv een ouderavond of andere ontmoetingen
- De kas; boven op het dak van het gebouw is een kas geplaatst. In deze kas kan door groepen kinderen gewerkt worden aan het kweken, zaaien en oogsten van verschillende planten en bloemen. De kinderen krijgen hier lessen in en er is een oogstfeest!

H 3: Pedagogisch beleid en doorgaande lijn peuter/kleuter

We bieden kinderen een ononderbroken ontwikkelingslijn waarbij opvang en onderwijs op elkaar aansluiten en elkaar versterken.

Voor het eerst naar het IKC

Kennismakingsgesprek dagopvang en speelleergroep

Drie weken voordat uw kind gaat starten, nodigen we nieuwe ouders uit voor een kennismakingsgesprek. Het kennismakingsgesprek speelt een belangrijke rol in de start van een goede samenwerking tussen medewerkers en ouders.

Wennen

De eerste dagen in een nieuwe omgeving zijn altijd spannend. Zowel kinderen als ouders moeten wennen en vertrouwd raken aan een nieuwe situatie: het kindcentrum, een dagritme, de medewerkers en de groepsgenoten. Dit is de basis voor het kind om zich emotioneel veilig te gaan voelen en zijn nieuwe omgeving verder te ontdekken.

De eerste dag op de dagopvang of speelleergroep

Het is van belang dat kinderen en ouders zich welkom voelen. Er is tijd voor een overdracht, u kunt de sfeer proeven van de groep en uw kind helpen met wennen. Er is tijd voor gesprek en ouders kunnen vragen stellen.

Wennen baby

Een vaste pedagogisch medewerker van uw kind zorgt zoveel mogelijk voor uw baby. Wij volgen zoveel mogelijk het dagritme van uw baby, zoals het thuis gewend is. Uw baby wordt aan de andere kinderen voorgesteld, zodat de groepsgenoten weten hoe uw baby heet. In overleg worden er afspraken gemaakt over de wenperiode.

Wennen dreumes/peuter

In de eerste weken wordt uw kind meegenomen in het reilen en zeilen op de groep. Uw kind maakt onder begeleiding kennis met zijn/haar groepsgenoten. Het kind maakt zich op deze manier het dagritme, de regels en routines langzaam eigen. Hierbij kijken wij naar de behoefte van uw kind.

Doorstromen naar de kleutergroep, aanmelding basisschool

Binnen het IKC stromen de kinderen van de dagopvang en speelleergroep door naar de basisschool. Kiest u voor het IKC de Johan Willem Friso, dan volgt er een gesprek en rondleiding met de intern begeleider of de directeur van de school.

Naar groep 1

Wordt uw kind bijna 4 dan kan hij/zij twee keer proefdraaien in de kleuterklas op een dag dat het niet naar de dagopvang gaat. Zo kan uw kind een kijkje nemen in de nieuwe groep en kennis maken met de juf of meester en klasgenoten. Tijdens deze dagen krijgt uw kind een maatje (klasgenootje) toegewezen die uw kind helpt om de weg te vinden in de klas. Bij dit wenproces houden we rekening met de persoonlijke behoefte en het ontwikkelingsniveau van uw kind.

Overdracht

Voordat uw kind naar de kleuterklas gaat vult de pedagogisch medewerker een overdrachtsformulier in en deelt dit met de ouders en kleuterjuf. Naast de schriftelijke overdracht vindt er ook een mondelinge overdracht plaats en indien nodig of gewenst, kunt u hierbij aanwezig zijn.

Huisbezoek

Voordat uw kind naar de kleuterklas gaat komt de juf of meester bij u op huisbezoek. Het doel van dit bezoek is kennismaken met elkaar en heeft u vragen of opmerkingen dan kunt u die hier kwijt.

Welbevinden en observatie van de ontwikkeling van uw kind

In ons IKC gaan wij uit van het spelende kind. Jonge kinderen leren door te spelen. Wij bieden de kinderen ruimte voor ontmoeting en interactie. Wij sluiten aan bij de belevingswereld van de kinderen.

Pedagogisch medewerkers en leerkrachten komen tegemoet aan de natuurlijke behoefte van kinderen om zich te ontwikkelen en te leren.

Wij zorgen voor een veilige, vertrouwde omgeving, reiken kinderen gerichte spelmogelijkheden aan en bieden de ruimte om zelf op onderzoek te gaan. De inrichting en speelmogelijkheden in de ruimten dragen bij aan het welbevinden en de ontwikkeling van de kinderen.

Voor het volgen van zowel het welbevinden als de ontwikkeling maken we gebruik van een observatiesysteem. Voor dagopvang en speelleergroep maken wij gebruik van het kindvolgsysteem KIJK en voor het basisonderwijs het kindvolgsysteem DORR. De einddoelen geformuleerd in KIJK zijn conform de startdoelen van DORR.

Samen opvoeden

Ouders en medewerkers zijn elkaars partner in de opvoeding. Wij hebben een gezamenlijk belang, het welzijn van uw kind. Een goede band en vertrouwen zijn belangrijk. Door samen in gesprek te gaan stemmen ouders en medewerkers af op de behoeftes en de ontwikkeling van het kind. We gaan daarbij uit van de kracht en de specifieke deskundigheid van de ouders, en van de professionaliteit van de medewerkers. Beiden zijn gelijkwaardig, maar hebben ieder hun eigen rol en verantwoordelijkheid.

Oudercontacten

Dagopvang en speelleergroep

- Kennismakingsgesprek
- Overdracht tijdens breng- en haalmomenten
- Gewenningsgesprek na ongeveer 3 maanden.
- Oudergesprekken 2x per jaar.
- Eindgesprek, overgaan en overdracht naar groep 1
- Ouderavond in februari en juni

Basisonderwijs

- Huisbezoek
- Openbare lessen in november
- 10 minutengesprek 3x per jaar
- Ouderavond in februari en juni

Als de ontwikkeling van uw kind anders verloopt dan gewenst

Het is belangrijk dat een kind, bij wie de ontwikkeling anders verloopt dan gewenst, snel de juiste ondersteuning krijgt. Dit is nodig omdat een (jong) kind met problemen of onbenutte talenten later gemakkelijk kan vastlopen.

Wij werken, praten en denken niet vanuit kindkenmerken ('*wat is er aan de hand met het kind?*'), maar vanuit ontwikkelingsbehoefte ('*wat heeft dit kind nodig?*').

Ontwikkelingsbehoeften geven aan wat een kind nodig heeft om de volgende stap in zijn ontwikkeling te kunnen zetten.

- Bij signalen van ontwikkelings- of gedragsproblemen observeren wij via de ontwikkelingslijnen van KIJK en DORR en gerichte observatie.
- We delen onze zorg altijd met ouders. We spreken in objectieve bewoordingen en geven ook aan wat goed gaat;
- We kijken samen met ouders naar de manier waarop wij het kind kunnen ondersteunen;
- We gaan in onze aanpak uit van de ontwikkelingsbehoeftes van het kind: "Wat heeft dit kind nodig?".
- Binnen ons IKC maken we bij zorg rondom een kind gebruik van een intern begeleider en senior pedagogisch medewerker, die onder andere de taak heeft om de zorg rondom een kind te analyseren en coördineren. In overleg met de ouders kunnen zij contact opnemen met externe instanties zoals: GGD, Wijkteam, School Maatschappelijk Werk, Zorg Advies Team. Ouders worden betrokken bij de afspraken die er gemaakt worden.
- Dagopvang, speelleergroep en BSO volgen de stappen van de werkinstructie "Signaleren van gedrags- en ontwikkelingsproblemen" of van de werkinstructie "Meldcode".

Pedagogisch klimaat en het educatief handelen

Normen en waarden

We stellen zoveel mogelijk in samenspraak met de kinderen de (omgangs)regels op over hoe we met elkaar omgaan en hoe we samen zorgen voor elkaar en de ruimten om ons heen. We stimuleren de sociale competenties van de kinderen en leren hen waarden en normen. We geven het goede voorbeeld. We leren kinderen rekening met elkaar houden. Als IKC zijn we een maatschappij in het klein, kinderen leren hierdoor op een goede manier omgaan met elkaar.

In de praktijk

Er vindt regelmatig overleg plaats tussen medewerkers van dagopvang, speelleergroep en de kleutergroepen om het pedagogisch klimaat en educatief handelen op elkaar af te stemmen. We volgen gezamenlijk scholing op het gebied van pedagogisch klimaat en pedagogisch/educatief handelen.

Inrichting van de ruimten

Een rijke speelleeromgeving stimuleert en daagt kinderen uit tot verkenning, ontdekking en interactie. Dit gebeurt door een divers aanbod van ruimte en materialen gericht op de verschillende ontwikkelingsgebieden, aangeboden in uitdagende speelplekken.

In deze speelplekken is plaats voor een brede diversiteit aan spelvormen:

- constructiespel
- fantasiespel
- imitatiespel
- ontdekkingsspel
- taalspel
- expressiespel (*muziek, dans, ritme, drama, creatief*)
- grof motorisch bewegingsspel
- vrij spel
- ontspanning

Peuters en kleuters ontmoeten elkaar op het speellein en in het speellokaal.

Door het bewust inrichten van de binnen- en buitenruimtes scheppen we de voorwaarden voor veiligheid, welzijn, ontwikkelen en leren van de kinderen. Op basis van gerichte observaties kunnen we de ruimten aanpassen aan de ontwikkelingsbehoeften en interesses van de kinderen.

BSO is vrije tijd. In een huiselijke omgeving wordt naast het vrije spel een aanbod gedaan van (spel)activiteiten, die aansluiten bij de ontwikkelingsbehoeften van de kinderen. De Journey of Learning binnen het gaat door binnen BSO tijd. Door het team van de BSO wordt afstemming en aansluiting gezocht bij thema's van school. Binnen de BSO is het mogelijk thema's van school verder uit te breiden of te verdiepen. Vrijblijvendheid, plezier en ontspanning staat hierbij voorop.

Werken met thema's

Bij de groepen 1 en 2 werken wij themagericht. Op de DOV/SLG wordt gewerkt volgens UK en PUK. Per kwartaal is er een gezamenlijk thema voor peuters en kleuters. De belevingswereld van kinderen is hierbij het uitgangspunt. Aan de jaarlijkse projectweek wordt met het hele IKC aan hetzelfde thema gewerkt.

Voorbereiding op school

Vanaf 3-3½ worden kinderen voorbereid op de overstap naar school. Er wordt gericht aandacht besteed aan taalontwikkeling, ontluikende rekenvaardigheden en zelfstandigheid.

Vieringen

Verjaardagen worden in de groep gevierd. Op de DOV/SLG wordt niet getrakteerd. De verjaardag wordt geheel verzorgd door de pedagogisch medewerkers. Vanaf zijn/haar derde jaar mag uw kind een bezoekje brengen aan de groepen rond het speelplein om de felicitaties en een sticker op de verjaardagskaart in ontvangst te nemen. In de kleutergroepen mag getrakteerd worden op gezonde traktaties.

(Christelijke) feestdagen worden gezamenlijk gevierd. Vooraf vindt er een IKC breed overleg plaats op welke wijze dit plaatsvindt.

H. 4 Uw kind, onze zorg!

Schoolvisie op zorg en begeleiding

Ieder kind op onze school verdient onze zorg. Het handelingsgericht werken (HGW) en de éénzorgroute is het kader van waaruit we de begeleiding gestalte geven. Met HGW beogen wij de kwaliteit van ons onderwijs en de begeleiding van al onze kinderen te verbeteren. HGW maakt adaptief onderwijs en doeltreffende kindbegeleiding concreet, zodat ons team effectief kan omgaan met verschillen tussen kinderen. HGW is een planmatige en cyclische werkwijze waarbij we de volgende zeven uitgangspunten toepassen.

1. De onderwijsbehoeften van kinderen staan centraal: wat heeft een kind nodig om onderwijsdoelen te behalen?
2. Het gaat om afstemming en wisselwerking: het gaat niet alleen om het kind als individu, maar ook om het kind en de wisselwerking met zijn omgeving. Het gaat om het kind in deze groep, bij deze leerkracht, op deze school en van deze ouders.
3. De leerkracht doet ertoe: de leerkracht realiseert passend onderwijs en levert daarmee een cruciale bijdrage aan een positieve ontwikkeling van de kinderen.
4. Positieve aspecten zijn van groot belang: van zowel kind, leerkracht, school, de groep en ouders. Positieve factoren bieden aanknopingspunten voor het stellen van ambitieuze doelen en om een succesvol plan van aanpak te kunnen uitvoeren.
5. We werken constructief samen: samenwerking tussen leerkracht, kind, ouders, intern en externe begeleiders is noodzakelijk om een effectieve aanpak te realiseren.
6. Ons handelen is doelgericht: de leerkracht formuleert korte- en lange termijndoelen voor het leren, maar ook voor de werkhouding en het sociaal-emotioneel functioneren van alle kinderen. We spreken met de leerlingen over hun leerdoelen. Dit wordt gevolgd en geëvalueerd in een cyclus van planmatig handelen; het groepsplan.
7. Deze werkwijze is systematisch, in stappen en transparant: het is voor alle betrokkenen duidelijk hoe de school wil werken en waarom.

In ons onderwijs kunnen de meeste leerlingen volstaan met het volgen van het aanbod van de methodes voor de vakken taal en spelling, rekenen / wiskunde en begrijpend lezen. In deze methodes is aandacht voor het basisprogramma, voor remediërende activiteiten en voor verrijkingsactiviteiten. We werken met het “directe instructiemodel” tijdens de instructie. Daarnaast zijn we actief bezig met het implementeren van de 21-eeuwse vaardigheden in ons onderwijs. Voor IKC Johan Willem Friso betekent dit dat we werken aan de C van Character. We willen onze leerlingen eigenaar van hun eigen leerproces maken. In de klas betekent dit dat leerlingen werken in leerteams; dit houdt in dat kinderen van en met elkaar leren. In overleg met de leerkracht beslist een leerling wat hij of zij nog wil leren of waar hij of zij goed in wil worden. Deze aanpak wordt nu al in de bovenbouw toegepast, vooral in de groepen 6,7 en 8. Op deze manier sluiten we zoveel mogelijk bij de mogelijkheden en behoeften van alle leerlingen.

Samen met de ouders

Opgroeien en groot worden doe je niet alleen op school of alleen thuis. Het gedrag op school wordt beïnvloed door huiselijke omstandigheden, het gedrag thuis door zaken die op school spelen.

De zorg voor een evenwichtige ontwikkeling, sociaal – emotioneel (gevoel) en cognitief (kennis) is dan ook een verantwoordelijkheid van school én ouders samen. We vinden het dan ook belangrijk om een goede band op te bouwen met de ouders van onze kinderen. Ouders worden meerdere keren in het schooljaar uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek over de vorderingen van het kind. We beginnen het schooljaar met startgesprekken. Alle ouders worden in de derde week uitgenodigd om met hun kind op gesprek te komen bij de leerkracht. Doel van dit gesprek is: kennismaken en relatie opbouwen, uitspreken van verwachtingen en gedeelde verantwoordelijkheid. Ook is er minimaal 2 keer per jaar een ouderavond, waarin u wordt verteld over actuele zaken.

Deze ouderavonden worden steevast goed bezocht en daar zijn we heel blij om! Alleen als we oog hebben voor elkaars rol en we wederzijdse kennis en ervaring uitwisselen, kan een kind op een goede manier volwassen worden.

De zorgcyclus en het handelingsgericht werken

Op school is de éénzorgroute ingevoerd. In het kader van het Passend Onderwijs moeten alle scholen zorg op maat bieden. De gedachte hierachter is dat iedereen de beste ontwikkelingskansen krijgt. Dit geldt natuurlijk ook voor de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben om het reguliere onderwijs te volgen.

Op de Johan Willem Frisoschool wordt planmatig gewerkt aan de zorg en begeleiding. In alle groepen wordt gewerkt met groepsplannen; dit wordt als volgt gerealiseerd:

Vaststelling onderwijsbehoeften door groepsanalyse – groepsplanning – groepsbespreking – leerlingbespreking - (diagnostiek / oudergesprek) - tussen- en eindevaluatie – bijstelling onderwijsbehoeften en planning. Gesprekken met kinderen.

Het doel is het onderwijsaanbod te registreren en te plannen voor alle leerlingen en in het bijzonder voor de leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte.

De éénzorgroute is een cyclus van planmatig, handelingsgericht werken met een groep leerlingen aan de vakken technisch lezen, rekenen en spelling.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- we gaan uit van de onderwijsbehoeften van de leerlingen
- we clusteren de leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften
- we stellen haalbare en concrete doelen voor de drie groepen
- de leerkracht deelt de leerlingen in drie groepen in, te weten:

- basisgroep (leerlingen volgen zoveel mogelijk de methodes),
- onder gemiddeld (de leerlingen krijgen extra leertijd of instructie voor het betreffende vak),
- boven gemiddeld (leerlingen kunnen schrappen in hun basisoefenstof en krijgen verrijkingsstof aangeboden).

Voor iedere niveaugroep worden doelen gesteld voor de komende periode, verwoord in een groepsplan. Dit is een richtlijn voor de leerkracht om de voortgang voor alle kinderen te waarborgen. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om de deelgroepen apart les te geven of fysiek van elkaar te scheiden. Per vakgebied kan de samenstelling van de groep verschillen en de kinderen blijven gewoon op hun eigen plaats in het lokaal zitten. Ook is het zo dat op veel momenten in de week de groep een klassikale les heeft en alle niveaugroepen aan hetzelfde thema op hetzelfde niveau werken. Uiteraard kunnen kinderen gedurende het jaar, afhankelijk van hun ontwikkeling in een andere groep ingedeeld worden.

Alleen als kinderen om een specifieke reden buiten de niveaugroep moeten werken, wordt er een individueel handelingsplan opgesteld.

Als, ondanks alle inspanning blijkt, dat de achterstand blijft, kan men tot de conclusie komen dat er bij dat kind met minder resultaten genoeg moet worden genomen. Of men kan tot de conclusie komen, dat het kind wellicht het beste op zijn of haar plaats is op een school voor speciaal basisonderwijs (SBO).

In dat laatste geval wordt er een indicatietraject opgestart. De bovenschoolse zorgcoördinator speelt hierin een adviserende rol.

Dit hele traject gaat vanzelfsprekend in voortdurend overleg met de ouders, groepsleerkracht en de Interne Begeleiding (IB). De interne begeleider is Mevr. D. Turkstra.

De zorgstructuur

Bij de organisatie van zorgverbreding zijn veel personen betrokken. Ieder heeft in dat proces zijn/haar eigen taak. Hieronder een overzicht van de verschillende betrokkenen:

De groepsleerkracht

De groepsleerkracht signaleert leerlingen die niet op voldoende niveau presteren. Criteria hierbij zijn IV en V scores op de methode onafhankelijke toetsen (de cito toetsen). Deze

toetsen worden volgens een vaststaand schema (twee keer per jaar) door het jaar heen afgenomen.

De Intern Begeleider (IB)

De intern begeleider coördineert de leerlingenzorg zoals boven genoemd. Zij helpt en begeleidt de leerkrachten bij het afnemen van diagnostische toetsen, het voeren van oudergesprekken, het voeren van groepsbesprekingen, het aanvragen van indicaties en het maken van groepsplannen voor de gehele groep.

Zij is op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de leerlingenzorg en zij participeert in de bijeenkomsten met de IBers van de andere PCBO scholen.

Tevens is zij verantwoordelijk voor het implementeren van beleid en veranderingen op het gebied van de leerlingenzorg in het team.

Ook is zij verantwoordelijk voor het bijhouden van de leerlingendossiers.

De remedial teacher (r.t. leerkracht)

De rt-leerkracht is aangesteld voor het praktisch uitvoeren van de extra zorg voor de leerlingen op de gebieden lezen, rekenen en sociaal emotionele vaardigheden. Zij wordt aangestuurd door de leerkracht en de intern begeleider. Ook ondersteunt de r.t. leerkracht in klassen waar dat nodig is.

De onderwijsassistente

De onderwijsassistente kan steun bieden in de groep zodat de leerkracht zich bezig kan houden met de extra instructie aan de ondergemiddelde groep. Zij wordt altijd door de groepsleerkracht en door de intern begeleider aangestuurd. De onderwijsassistente zorgt ook voor de uitvoering van de begeleiding aan de leerlingen die extra zorg nodig hebben.

De bovenschoolse zorgcoördinator

De bovenschoolse zorgcoördinator heeft een rol van front-office / loket voor advisering en toewijzing van de beschikbare deskundigheid. Beschikbare deskundigen binnen het samenwerkingsverband zijn o.a.: orthopedagogen en psychologen, deskundigen op het gebied van gedragsproblematiek en leerproblemen, ondersteuning op het gebied van groepsproblematiek, logopedie, ambulante begeleiding jonge risicoleerlingen, specialist hoogbegaafdheid.

Leerlingvolgsysteem

Onze leerlingen worden gedurende de 8 jaar onderwijs gevolgd door middel van een systeem van toetsen.

We onderscheiden de methode gebonden toetsen en de methode onafhankelijke toetsen.

Methode gebonden toetsen zijn toetsen die gekoppeld zijn aan de methodes voor de verschillende vakken. Als blijkt dat een leerling een lage score heeft, wordt dit door de groepsleerkracht onderzocht en er worden doelen gesteld in het groepsplan met eventueel aangepaste lesstof, extra oefening of lesstof op een lager niveau.

Methode onafhankelijke toetsen zijn toetsen die op veel scholen in het land worden afgenomen en daarom een goed instrument om tevens de klassen- en schoolresultaten te meten. Wij gebruiken de toetsen van Cito. Bij kleuters gebruiken we ook het registratiesysteem DORR, zie voor meer informatie blz. 16.

Deze toetsen worden afgenomen door de leerkracht in de maanden januari en mei/juni. In groep 8 wordt de eindtoets basisonderwijs afgenomen in de maand april.

De resultaten worden geanalyseerd en besproken met de intern begeleider en eventuele gevolgen voor het onderwijs in de groep worden in het groepsplan vermeld.

Als blijkt dat de leerling onvoldoende scoort op een methode onafhankelijke toets (V of IV score) dan signaleert de leerkracht dit en bespreekt dit (middels een signaleringsformulier)

met de intern begeleider. Samen bepalen zij of verdere diagnostische toetsen nodig zijn om een goede diagnose te kunnen stellen en om de juiste hulp te kunnen bieden.

Naar aanleiding van de groepsbespreking kan de leerling ingedeeld worden in de ondergemiddelde groep. Dat betekent dat de leerling extra instructie krijgt van de groepsleerkracht, of extra leertijd. Er wordt gekeken naar de onderwijsbehoeften van de leerling.

In sommige gevallen zullen er leerlingen zijn die buiten het groepsplan vallen. Zij komen in aanmerking voor een individueel handelingsplan. Het zal gaan om leerlingen die extra of lichte zorg nodig hebben of om leerlingen met een eigen leerlijn. Deze leerlingen zijn altijd in het externe zorgtraject besproken en er wordt nauw overleg gevoerd met de ouders.

Doorstroom

We streven ernaar dat alle leerlingen onze school in 8 jaar doorlopen hebben.

Soms blijkt dat ondanks de extra geboden hulp en/of extra leertijd (aantoonbaar in het groepsplan) de groepsleerkracht van mening is dat de leerling een extra jaar in dezelfde groep nodig heeft. Dit zal in principe in de groepen 1 tot en met 4 gebeuren. De leerkracht zal tijdig met de ouders overleg hebben. Samen met de ouders zal geprobeerd worden tot een goed besluit te komen. Uiteindelijk zal de school een bindend advies geven.

Dyslexie- en dyscalculieprotocol

In overleg met het samenwerkingsverband is er een dyslexie- en een dyscalculieprotocol voor onze school opgesteld. Het doel van dit protocol is dat onze leerlingen met een voldoende niveau de basisschool in groep 8 verlaten.

Dit protocol is gebaseerd op het "protocol leesproblemen en dyslexie" van het expertise centrum Nederlands.

Voor Rekenen&Wiskunde is dit het Protocol "begeleiden leerlingen met ERWD".

Verwijsindex Fryslân voor kinderen en jongeren die extra zorg nodig hebben

De meeste ouders maken zich wel eens zorgen over (de ontwikkeling van) hun kinderen. Dat hoort bij het leven. Met de meeste kinderen komt het allemaal wel goed, maar er zijn ook kinderen die meer problemen hebben dan ze in hun eentje aan kunnen. Ze huilen veel, maken ruzie, willen niet naar school of komen op straat in de problemen. Dat kan van kwaad tot erger gaan. Als er meer problemen tegelijk spelen, bestaat de kans dat dit negatieve gevolgen heeft voor de ontwikkeling van uw kind. Dit willen we voorkomen. Ook op school kan dit gesignaleerd worden.

Er zijn in Friesland veel mensen en organisaties die zich inzetten voor het welzijn van kinderen. Maar soms weten ze van elkaar niet wie wat doet, wie met welk gezin bezig is of wat er met dat ene kind precies aan de hand is. Als ze dat wel zouden weten, zouden ze samen hun best kunnen doen om u en uw kind te helpen. Want het gaat pas echt de goede kant op als alle problemen tegelijk worden aangepakt. Daarom hebben we de Verwijsindex Fryslân ingesteld. Een instrument dat voorkomt dat kinderen en jongeren met problemen die hun ontwikkeling bedreigen tussen wal en schip raken.

Wat is de Verwijsindex?

De Verwijsindex is een digitaal instrument waarmee professionals - zoals hulpverleners, beroepskrachten binnen scholen en begeleiders - kinderen en jongeren tot 23 jaar die risico's lopen of problemen hebben kunnen registreren.

De Verwijsindex:

- zorgt voor vroegtijdige signalering van problemen
- zorgt dat de professionals informatie sneller delen
- zorgt dat kinderen en jongeren met meerdere problemen sneller én beter hulp krijgen door een gezamenlijk plan van aanpak
- zorgt dat professionals de voortgang van de hulpverlening bewaken
- regelt de afstemming tussen de organisaties en vergroot de efficiency

Zo blijven kinderen in beeld!

Hoe werkt de Verwijsindex?

Het consultatiebureauteam, de leidster van de peuterspeelzaal of kinderopvang organisatie, de leraar of iemand van “Veilig Thuis” komt uw kind tegen en maakt zich zorgen over hem of haar. Hij registreert in overleg met u uw kind in de Verwijsindex Fryslân. De school heeft hierbij een informatieplicht en hoeft voor een registratie geen toestemming van de ouders te vragen. Om de privacy van kinderen en jongeren te beschermen, bevat het systeem alleen naam- en adresgegevens. De Verwijsindex is een internetprogramma dat alleen toegankelijk is voor hulpverleners en mensen die met kinderen en jongeren werken. Het kan zijn dat er meer hulpverleners of begeleiders zijn die zorg over uw kind hebben en dat al eerder hebben geregistreerd in de Verwijsindex Fryslân. Als dat het geval is, krijgen alleen die mensen een e-mailtje, zodat ze weten dat er met uw kind meer aan de hand is. Het is heel belangrijk dat ze dat weten. En het is nog veel belangrijker dat de school, de Jeugd(gezondheid)zorg, de leerplicht-ambtenaar, de jongerenwerker of andere betrokkenen vervolgens samen een plan maken om uw kind verder te helpen. Daar zullen ze u als ouders zeker bij betrekken. Er wordt niet geregistreerd wat er aan de hand is.

Als we er met z'n allen op tijd bij zijn, kunnen we voorkomen dat de problemen te groot worden. Zowel voor uw kind als voor u. De Verwijsindex Fryslân is gekoppeld aan de landelijke Verwijsindex. De Verwijsindex Fryslân gaat alleen over kinderen en situaties in Fryslân. Bij verhuizing naar een andere provincie, hoeft u zich geen zorgen te maken dat de gegevens verloren gaan. De landelijke Verwijsindex houdt alle registraties bij en stuurt een e-mailtje naar de betrokken organisaties als er meer dan één registratie over een kind binnen komt. De organisaties nemen vervolgens contact met elkaar op.

Wetgeving rond Verwijsindex

Per 2010 is de wijziging van de Wet op de jeugdzorg van kracht. De wet bevat onder andere regels voor privacy, gebruik en invoering van de Verwijsindex.

U hoeft er niet bang voor te zijn dat de naam van uw kind voor altijd in de Verwijsindex blijft staan. De registratie is maar beperkte tijd geldig. Als er geen signalen meer zijn, verdwijnt de naam van uw kind na één of twee jaar definitief uit het systeem. U hoeft er ook niet bang voor te zijn dat een buitenstaander de registratie in het systeem zomaar kan inzien. De registratie is alleen beschikbaar voor professionals en begeleiders. Dat is allemaal wettelijk geregeld en dat wordt ook streng gecontroleerd. Want u en uw kind hebben recht op privacy. Daarom gaan wij met respect met persoonlijke informatie om.

Verwijzing naar speciaal basis onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs

Als na onderzoek door het ZAT (het Zorg Advies Team) blijkt dat een leerling beter op zijn / haar plaats is op een school voor speciaal basis onderwijs, kan er een verwijzing plaatsvinden. Dit kan alleen met een positieve beschikking van de Commissie van Toelating (CvT).

Na overleg met ouders, ambulante begeleider en de school voor basis onderwijs, voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs kan aanmelding bij een school voor voortgezet speciaal onderwijs plaatsvinden. Dit zou kunnen gebeuren met een leerling die bij ons op school zware ondersteuning heeft gehad.

Zonder indicatie zal deze eerst aangevraagd moeten worden bij de Commissie voor Indicatiestelling. Met deze indicatie kunnen ouders hun kind aanmelden bij een school voor vso.

Passend Onderwijs

Per 1 augustus 2014 is de regeling Passend Onderwijs een feit. Hieronder zetten we uiteen wat deze regeling voor onze school betekent.

Ondersteuningsprofiel Passend Onderwijs

Onze school heeft een school ondersteuningsprofiel (SOP) opgesteld. Dit is een wettelijk voorschrift bij de invoering van passend onderwijs. Een school ondersteuningsprofiel biedt informatie over de kwaliteit van de basisondersteuning voor alle leerlingen en over extra

ondersteuning die de school kan bieden bij zwaardere problematiek. Het 'SOP' legt vast waar onze school voor staat. De school ondersteuningsprofielen van alle scholen van ons samenwerkingsverband tezamen vormen de basis voor het aantonen van de volledige beschikbaarheid van soorten ondersteuningsvoorzieningen in de regio. Op die manier is er voor alle kinderen zicht op de scholen/voorzieningen die er zijn om het onderwijs en de ondersteuning te krijgen passend bij de hulpvragen van het kind en de ouders.

Ons ondersteuningsprofiel bestaat uit de volgende onderdelen:

- een korte typering van onze school
- de kwaliteit van onze basisondersteuning. Dat is de ondersteuning waarop alle kinderen kunnen rekenen.
- de deskundigheid voor extra ondersteuning waarover onze school beschikt (binnen het eigen personeelsbestand en van buiten de school)
- voorzieningen die wij als school hebben om leerlingen extra ondersteuning te bieden.

Een korte typering van onze school

De Johan Willem Frisoschool is een protestants-christelijke school in de wijk Huizum, die aan alle kinderen op de school onderwijs wil bieden van hoogstaande kwaliteit. We willen een brede zorgschool zijn, die veel kinderen opvangt. Ook kinderen met speciale behoeften. Echter, er zijn grenzen aan de praktische haalbaarheid van de aanmelding; we zoeken altijd naar de balans tussen de onderwijsbehoefte van de leerling en de mogelijkheden van de school/groep. Onze identiteit komt tot uiting in de 'zorgvolle' manier waarop wij met kinderen en elkaar omgaan: daarbij is er volop aandacht voor individuele verschillen, talenten en kwaliteiten.

Als basis voor die kwaliteit wil onze school een veilige school zijn met een goed pedagogisch klimaat. We formuleren ambitieuze doelen voor onze kinderen op de basisvakken, maar vinden het net zo belangrijk dat kinderen hun talenten op ander vlak kunnen ontplooiën. Kunst en cultuurontwikkeling bijvoorbeeld biedt een tegenhanger aan het schoolse leren en kan versterkend werken. Immers, je leert met hoofd, hart en handen.

Wij hechten veel waarde aan de contacten met ouders. Ouders zijn voor ons onmisbare schakels in de communicatie over het onderwijs en het leren van hun kinderen. Wij zijn verheugd dat we veel enthousiaste en betrokken ouders in ons midden hebben!

De kwaliteit van onze basisondersteuning

De basisondersteuning bestaat uit de volgende vier domeinen: onderwijs, ondersteuning, beleid leerlingenzorg, organisatie.

Wij zijn tevreden over het domein 'onderwijs' want we kunnen positief zijn over onze onderwijskwaliteit. Wij zijn goed in staat om rekening te houden met verschillen tussen kinderen, speciaal op het gebied van hoofdvakken als lezen, taal en rekenen. We houden bij leertijd en instructie rekening met de verschillende onderwijsbehoeften van de leerling. Door planmatig observeren en toetsen en door het analyseren van de resultaten van die observaties en toetsen kunnen we leerresultaten verbeteren. Maar ook het welbevinden van de leerling speelt een voorname rol. Op basis van de analyses worden groepsplannen opgesteld en regelmatig aangepast. Ouders worden hierin, zo nodig, actief betrokken. We gebruiken een leerlingvolgsysteem voor de vakken rekenen/wiskunde, technisch en begrijpend lezen en spelling. Er is de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het verbeteren van de kwaliteit van het Technisch en Begrijpend lezen, alsmede het onderwijs aan het jonge kind. Hierin hebben we specifieke deskundigheid, er zijn twee leerkrachten die de opleiding "specialist het jonge kind" hebben gevolgd. Hiermee is het onderwijs aan het jonge kind nog meer passend bij de behoeften in deze levensfase.

De school beschikt over specifieke deskundigheid op het gebied van autisme in de persoon van de intern begeleider. Zij heeft de opleiding "Geef me de Vijf" gevolgd.

Ook is er een specifieke deskundigheid op het gebied van de Nederlandse taal: de taalcoördinator. Als team hebben wij ons geschoold in handelingsgericht werken op het

gebied van het reken- en taalonderwijs. We werken met het model directe instructie en verwerken in de instructie veelal vormen van coöperatief leren.

Tevens is er op onze school een gediplomeerde gedragspecialist.

Als team hebben wij ons geschoold in het Finse anti-pestprogramma KiVa. We zijn gecertificeerd als KiVa school.

Lichte en zware ondersteuning

Het gaat hier om ondersteuning voor leerlingen met brede leerproblemen, met dyslexie of ernstige rekenproblemen/dyscalculie of met gedragsproblemen, waaronder ontwikkelingsstoornissen als AD(H)D en ASS.

Onze school beschikt over een gedragspecialist en een leesspecialist.

Voor extra ondersteuning aan dyslectische leerlingen maken wij gebruik van onze vaste rt leerkrachten (onderwijsassistent). Ook draagt de rt leerkracht zorg voor het leren van sociale vaardigheden bij bv kinderen met ASS of ADHD.

Binnen het bestuur kunnen we kinderen uit groep 7 en 8, die meer uitdaging nodig hebben aanmelden bij de plusklas voor begeleiding voor meerbegaafde leerlingen.

Wanneer het nodig is, is er altijd een opvangmogelijkheid (in een groep lager of hoger), wanneer een kind even uit de groep moet i.v.m. moeilijk gedrag. Doel is terugkeer in de eigen groep. Er volgt altijd een gesprek met de eigen leerkracht, de intern begeleider of met de directie.

Pedagogisch Didactisch Onderzoek wordt gedaan wanneer een kind uitvalt bij een of meerdere vakken. Dit kan door de intern begeleider worden gedaan of door een externe deskundige, bv een orthopedagoog of een psycholoog. Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht en de resultaten, de conclusies en adviezen worden met de ouders besproken.

In de groepen 6, 7 en 8 wordt gewerkt met een onderwijs perspectief; naar welk type vervolgonderwijs wordt je verwezen? Welke uitstroom kan worden verwacht, gezien de resultaten?

Beleid leerlingenzorg

De school werkt voor het vaststellen van beleid met een schoolplan en van daaruit met jaarplannen en jaarverslagen, waarin nadrukkelijk ook beleid t.a.v. lichte en zware ondersteuning / leerlingenzorg aan bod komt. Het komende schooljaar zetten we in op preventie m.b.v. groepsplan of individueel handelingsplan gedrag (methode van Cees van Overveld) en het programma van de Gouden Weken. Ook het anti-pestprogramma KiVa wordt nog verder doorontwikkeld en dit programma is inmiddels ook voor de lagere groepen beschikbaar. KiVa heeft ook een onderdeel voor sociaal emotionele vorming en weerbaar zijn.

Speerpunten van beleid t.a.v. lichte en zware ondersteuning in de leerlingenzorg zijn:

- werken met OPP (ook wanneer de leerling op een bepaald vak op een ander niveau werkt) vanaf groep 6/7 en bijbehorende leergesprekken,
- vergroten van de betrokkenheid bij het leren: in leergesprekjes wordt met kinderen gesproken over de eigen leerdoelen en hoe ze die kunnen bereiken. Ook worden groepsdoelen en leerteamdoelen vastgesteld.

Jaarlijks evalueren wij een aantal keren de effecten van onze ondersteuning aan de kinderen om dan, zo nodig en waar mogelijk, meer en/of andere ondersteuning te bieden. We doen dat samen met u als ouders.

Organisatie / voorzieningen

Binnen en buiten de school versterken een aantal voorzieningen de ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijs- of zorgbehoeften: Interne Begeleiding, dagdeel begeleiding bij zware zorg (voorheen de 'rugzak'), ondersteuning door sociaal wijkteam, beschikbaarheid gedragspecialist, voorzieningen dyslectische leerlingen, voorzieningen i.v.m. medische handelingen of i.v.m. handicaps, specialistische begeleiding in de vorm van een externe plusklas voor hoogbegaafde leerlingen, opvang bij time out, Remedial Teaching

voor technisch en begrijpend lezen, onderwijsassistente, Playing for Succes voor kinderen die, door op een andere manier te leren, meer zelfvertrouwen ontwikkelen.

We werken met een zorgteam, bestaand uit de intern begeleider, de schoolmaatschappelijk werker (of de vertegenwoordiger van het sociaal wijkteam) en -op afroep- de schoolverpleegkundige.

Het zorgteam is een belangrijke schakel in onze ondersteuningsstructuur. De intern begeleider is verantwoordelijk voor de organisatie van de bijeenkomsten en is tevens voorzitter van het zorgteam.

Extern maken wij gebruik van een Zorgadviesteam (ZAT) van PCBO-Leeuwarden e.o. en van de expertise van het speciaal basisonderwijs (SBO). Ambulante begeleiders worden ingezet bij leerlingen met zwaardere zorgbehoeften, zowel bij leer- als gedragsproblemen (ontwikkelingsproblemen en ontwikkelingsstoornissen als AD(H)D, autisme e.a.).

Wij maken gebruik van:

- een PCBO-begeleider voor deze ontwikkelingsproblemen en -stoornissen
- een pedagoog met specifieke kennis op het gebied van leerproblemen
- een orthopedagoog-generalist

Deze deskundigen zijn inzetbaar voor consultaties (adviezen) en begeleiding van leerkracht en leerling.

De orthopedagoog vervult een belangrijke rol door het, waar nodig, uitvoeren van Psycho Diagnostisch Onderzoek.

De overdracht binnen onze school tussen de leerjaren is goed op orde, net als de overdracht naar de volgende school. Hierover zijn duidelijke procedures vastgelegd. De overdracht van de peuterspeelzaal / voorschool is nu nog veelal schriftelijk, maar wordt met de komst van het IKC een warme overdracht, dit is gunstig voor de kinderen en het signaleren van problemen in de ontwikkeling.

Wij vinden goede contacten met ouders erg belangrijk en zien ouders als partner. Wij zullen u zo goed mogelijk informeren, maar vragen wij van u tevens een actieve houding. We vragen van u om de informatie over het leerproces of de te behandelen onderwerpen in de klas met aandacht te lezen.

Kengetallen

Onze school heeft ongeveer 290 leerlingen. Vorig schooljaar was er één leerling met gewicht, dit speelt geen rol bij de leerlingentelling.

In schooljaar 2015-2016 is er één leerling naar het Speciaal Onderwijs en één leerling naar het Special Basisonderwijs verwezen. Één leerling van groep 8 – een schoolverlater – is verwezen naar het VSO.

Voor drie leerlingen is een dyslexieverklaring afgegeven.

In schooljaar 2016-2017 is er één leerling aan het eind van het schooljaar doorverwezen naar het SBO. 1 leerling is als vroegtijdige schoolverlater verwezen naar groep 8+ Doeners van Piter Jelles. Dit is een soort schakelklas.

Voor 2 leerlingen is een dyslexieverklaring afgegeven.

Ontwikkelagenda

Samengevat zijn wij als school tevreden over de basisondersteuning die wij bieden aan onze leerlingen. Wat betreft de menskracht en voorzieningen voor extra ondersteuning maken we gebruik van een vaste onderwijsassistente die in grote groepen hulp biedt. Ook realiseert zij extra ondersteuning in de basiszorg bijvoorbeeld pre-teaching bij het vak begrijpend lezen. Tevens zorgt zij voor extra tijd voor en ondersteuning bij het technisch lezen.

Vanzelfsprekend zien wij nog voldoende verbeterpunten. Voor het verbeteren van onze kwaliteit van de basisondersteuning gaan wij ons verder bekwamen in het werken met

ontwikkelingsperspectieven en gesprekken met kinderen. Het eigenaarschap en de betrokkenheid bij het leren wordt gestimuleerd. Het model "Directe Instructie" wordt aangescherpt en is tijdens de groepsbezoeken speerpunt.

Op het gebied van het rekenonderwijs werken we vanaf het schooljaar 2016-2017 met Bareka. Dit is een methode waarbij we, door toetsing kunnen signaleren waar de knelpunten bij het automatiseren zitten. We willen de rekenresultaten verbeteren en inzetten op vroegtijdige signalering van en voorkomen van ernstige rekenproblematiek. Er is binnen de school een rekenspecialist.

Wij zijn tevreden over de expertise binnen ons eigen team. Er is sprake van een breed team, d.w.z. er is een grote mate van diversiteit in deskundigheid. Het verspreiden van deze specifieke deskundigheid is een aandachtspunt. Ook zo kunnen wij de komende jaren alle kinderen uit onze wijk onderwijs en ondersteuning blijven bieden van hoogstaande kwaliteit.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Ons pedagogisch klimaat is kindvriendelijk waarbij we een beroep doen op een ieder om een rustige leeromgeving te bevorderen in de gehele school. We gebruiken daarvoor diverse methodieken en gespreksvormen. De SOEMOKaarten en de methode Trefwoord gebruiken wij in ons aanbod. KiVa zorgt voor een gedegen anti-pest methode en aanbod, dat vanaf groep 1 in te zetten is. In een volgend hoofdstuk komt dit programma kort aan de orde. Op school is een folder te verkrijgen en op de site www.kivaschool.nl kunt u nog meer lezen over dit succesvolle programma.

We zetten een anti- pestprotocol in wanneer nodig. Preventief zorgen we voor een ruim aanbod. In alle groepen worden samen met de kinderen leefregels opgesteld. Deze zijn opgehangen in de groepslokalen. De eerste weken van het jaar zijn cruciaal en worden de "Gouden Weken" genoemd. Door de regels positief op te stellen, zorgen wij voor een positief klimaat, waar het fijn werken, spelen en leren is! Vanuit de ideeën van "de gouden weken" zijn we begonnen met startgesprekken. Ouders komen, samen met hun kind, aan het begin van het jaar om over hun kind te praten. Centraal staat relatie, kennismaking, uitspreken van verwachtingen en gedeelde verantwoordelijkheid.

Sociaal wijkteam

IKC Johan Willem Friso is verbonden met sociaal wijkteam Zuid. De IBer van de school heeft regelmatig contact met het wijkteam en de sociaal werker kan kijken welke hulp nodig is. U als ouder/verzorger kan vragen hebben over uw kind, zorgen of problemen. Meestal kunt u dit zelf oplossen maar soms is dit erg lastig.

Bij het sociaal wijkteam kunt u terecht met vragen zoals:

- Mijn kind wil niet goed luisteren
- Mijn kind is druk of agressief
- Mijn kind wordt gepest
- Het gaat niet goed op school
- Er is iets met mijn kind maar wat?
- Moet ik me zorgen maken om mijn kind?
- Ik vind het opvoeden (momenteel) zwaar en wil graag hulp.
- We hebben financiële problemen, wie kan me daar bij helpen?

Wat kan het sociaal wijkteam voor u doen:

- Samen met u onderzoeken wat er precies aan de hand is
- Eventueel een paar gesprekken met u te plannen om veranderingen in gang te zetten
- In overleg met u zoeken naar de organisatie die u het beste kan helpen.
- Soms kan de sociaal werker ook bemiddelen tussen u en school

De hulp van de sociaal werker is gratis en de gesprekken zijn vertrouwelijk. Zij komt bij de gezinnen thuis. Aanmelden kan via school. Juf Dukke Turkstra is contactpersoon.

Opvoedpunt Leeuwarden

Ouders uit de gemeente Leeuwarden kunnen terecht bij het Opvoedpunt Leeuwarden met al hun opvoedvragen.

Geen opvoedonderwerp is te gek! Stel uw vraag digitaal of loop binnen tijdens een van de inloopsprekuren. Zodat u met een opvoedadviseur/pedagoog, in een persoonlijk gesprek, naar een oplossing kunt zoeken.

U kunt zo bij het Opvoedpunt binnenlopen:

- Telefonisch: 0900 - 254 12 54.
- Digitaal: info@opvoedpuntleeuwarden.nl / www.opvoedpuntleeuwarden.nl.
- En tijdens de inloopsprekuren, deze vindt u op de website.

Opvoedpunt Leeuwarden is een samenwerking tussen de gemeente Leeuwarden en de Jeugdgezondheidszorg van GGD Fryslân.

Actief burgerschap

in ons IKC vinden wij actief burgerschap en sociale integratie belangrijk en daarom besteden wij hier nadrukkelijk aandacht aan. Wij verstaan onder actief burgerschap dat wij als school deel uitmaken van de gemeenschap en daar een actieve bijdrage aan leveren. Wij besteden op school aandacht aan kernwaarden als vrijheid van meningsuiting, gelijkwaardigheid van mensen, begrip van wat voor de ander wezenlijk is, verdraagzaamheid en het afwijzen van discriminatie. Maar ook het op een goede manier kunnen oplossen van problemen en het hebben van een democratische houding zien wij als belangrijke zaken.

Burgerschap betekent voor ons het volgende:

- burgerschap zien wij niet als een apart vak, maar zien wij als onderdeel van andere vakken. (Bijv. hoe onze maatschappij en democratie in elkaar zitten en wat dat voor ons betekent komt aan de orde bij godsdienst, wereldoriëntatie en sociaal emotionele ontwikkeling).
- wij hebben regels opgesteld ten aanzien van veiligheid, ouderbetrokkenheid en onderlinge omgang tussen leerling en leerkrachten (gedragscode, deze is op school op te vragen).
- op school is tevens een veiligheidsprotocol aanwezig waarin de diverse onderdelen van het veiligheidsbeleid beschreven staan.

De samenleving is heel divers. Het is goed dat wij met onze verschillende achtergronden en culturen met elkaar samenleven. Tolerantie en respect zien wij als kernwaarden. Daarnaast betrekken we de kinderen actief bij maatschappelijke ontwikkelingen door middel van het TV-weekjournaal, lessenseries bij verkiezingen en Prinsjesdag. Voor de mondiale vorming hebben we een abonnement op het tijdschrift SAMSAM. Verder zijn kinderen via de school actief betrokken bij activiteiten en vieringen zoals de 4 mei herdenking. Op deze wijze geven wij binnen het onderwijs op onze school gestalte aan actief burgerschap.

Goed en gedegen onderwijs staat bij ons voor:

- modern onderwijs, gericht op 21ste eeuwse vaardigheden
- onderwijs, gericht op het **individuele kind** in de groep
- goede instructie, we gebruiken het model "Directe Instructie"
- **betrokkenheid** op elkaar en het leren
- persoonlijke **begeleiding** van de leerkrachten
- **zelfstandig werken** en eigen initiatief stimuleren

- **zelf ontdekkend leren** met eigen inbreng en ideeën
- **coöperatief leren**; samenwerken in tweetallen of in een kleine groep
- **weekkaarten** met vrije en vaste taken
- gericht inzetten van **tablets**, als middel om te werken aan de leerdoelen
- **feesten** en **vieringen** inpassen in het lesprogramma
- **moderne methoden** opgebouwd rond het adaptief onderwijs, in elke groep is een digitaal schoolbord aanwezig
- respect en **aandacht** voor andere opvattingen en opvoeding van kinderen
- **expressieve vakken** als drama, dans en muziek, tekenen en handvaardigheid
- werken in de **kas**
- een **kunst en cultuur portfolio** voor elk kind
- een goed stelsel van **zorgverbreding** en leerlingvolgsysteem
- **ouderbetrokkenheid**, ouders worden goed geïnformeerd en worden betrokken bij het leren van hun kind(eren)

Hoofdstuk 5: schoolorganisatie en schoolafspraken: zie jaarkalender

Bouwindeling

Op onze school hanteren we de volgende bouwindeling:

Onderbouw: groep 1 t/m 3, 4. Bovenbouw groep 4, 5 t/m 8.

Er zijn twee coördinatoren die de onderwijskundige activiteiten in deze bouw coördineren.

Urentabel van activiteiten en vakgebieden

Alle leerlingen ontvangen gemiddeld 940 uren les per jaar. Gemiddeld worden per week de aangegeven tijden aan de genoemde vakgebieden gespendeerd. Het lesrooster is globaal opgebouwd op basis van de onderstaande uren.

Godsdienst:	2 ½ uur in alle groepen.
Bewegingsonderwijs/gymnastiek:	groep 1 en 2: ca. 7 uur. groep 3 t/m 8: ca. 2 – 2 ½ uur.
Taal:	groep 1 en 2: ca. 3 uur. groep 3: ca. 7 uur.
Lezen:	groep 4 t/m 6: ca. 2 ½ uur. groep 7 en 8: ca. 1 uur.
Nederlands:	groep 4, 5 en 6: ca. 4 – 4 ½ uur. groep 7 en 8: ca. 5 uur.
Fries:	groep 1 t/m 8: ca. ½ uur.
Engels:	groep 7 en 8: ca. ¾ uur.
Schrijven:	groep 3 en 4: ca. 2 a 2 ½ uur. groep 5 t/m 8: ca. ½ tot ¾ uur.
Rekenen/wiskunde:	groep 3 t/m 8: ca. 3 ¾ uur tot 5 uur.
Wereldoriëntatie/wereldverkenning:	groep 3: ca. 2 ½ uur. groep 4 t/m 8 ca. 1 ½ uur.
Wereldoriëntatie/aardrijkskunde:	groep 5 t/m 8: ca. 1 ½ uur.
Wereldoriëntatie/geschiedenis:	groep 3 en 4: ¾ uur groep 5 t/m 8: ca. 1 ½ uur.
Wereldoriëntatie/natuuronderwijs/ techniekonderwijs:	groep 4: ca. ½ uur. groep 5 t/m 8: ca. 1 ½ uur.
Wereldoriëntatie/sociale redzaam- heid/verkeer/geestelijke stromingen:	groep 3 t/m 8: ca. ¾ uur.
Tekenen/textiele werkvormen/hand- vaardigheid:	groep 3 t/m 8: ca. 1 uur.
Muzikale vorming:	groep 1 en 2: ca. 2 uur. groep 3 en 4: ca. 1 uur. groep 5 t/m 8: ca. ½ uur.
Arbeid met ontwikkelingsmateriaal:	groep 1 en 2: ca. 7 a 8 uur.
Pauses:	groep 1 t/m 8: ca. 1 ¼ uur.

Schooltijden en het continurooster op de JWF, het 5 gelijke dagen model

Wij hanteren het continurooster, het 5 gelijke dagen model. Alle groepen gaan dan **iedere dag van 8.30 tot 14.00 uur** naar school.

De groepen 3 tot en met 8

Alle kinderen in de groepen 3 tot en met 8 hebben een ochtendpauze en een middagpauze van een kwartier. De kinderen hebben dan tijd om lekker buiten te spelen. Tussen 9.45 en 10.30 en tussen 11.45 en 12.45 hebben de kinderen van groep 3 tot en met 8 hun pauze. Hiervoor is een rooster gemaakt.

Daarnaast is er voor alle groepen een kwartier tijd om met elkaar te eten in de klas.

De groepen 1 en 2

De groepen 1 en 2 zijn binnen op het tijdstip van de pauze van de groepen 3 tot en met 8. Zij kunnen op de andere momenten heerlijk buiten spelen.

Het overblijven

De kinderen eten in de groep, met de eigen leerkracht. Voor het eten geven we gelegenheid voor een kort moment van stilte of gebed, waarna we samen beginnen met eten. Na het eten gaan de groepen 3 t/m 8 naar buiten. Het buiten spelen is onder toezicht van leerkrachten, onderwijsassistenten en stagiaires.

Het zal wel eens voorkomen dat de leerlingen bij slecht weer tussen de middag niet naar buiten kunnen. Op deze momenten zullen de kinderen zich met diverse materialen in de klas vermaken of er wordt naar een filmpje gekeken. Het is dus echt wel pauze voor de kinderen.

Eten en drinken

We hanteren het begrip gezonde voeding bij de pauze en bij de lunch. In de ochtendpauze staat fruit eten centraal. Als dit problemen oplevert kan een gezond alternatief worden meegenomen.

We doen tijdens de middaglunch een beroep op u om niet meer mee te geven dan wat de kinderen normaal eten. Dan staat brood centraal (geen fruit en geen koek). We stimuleren de kinderen om het meegebrachte eten op te eten. Als dit na aandringen niet lukt, maken we er geen drama van. Het overgebleven eten gaat altijd weer in het bakje mee naar huis, zodat u kunt zien wat uw kind gegeten heeft en kunt bekijken of de hoeveelheid goed is. Als uw kind problemen met het eten heeft kunt u dat altijd even met de leerkracht bespreken.

De bakjes en bekers kunnen 's morgens in de daarvoor bestemde kratten worden gedaan. Deze staan in de klas.

Regels

Melk, karnemelk, yoghurtdrink, ranja en vruchtensap zijn toegestaan. Water kan natuurlijk ook. Drinken altijd in een flesje of een beker met een draaidop meegeven. In de keuken is een koelkast, waar kinderen verse melk of karnemelk in mogen zetten aan het begin van de dag. In het kader van duurzaamheid liever geen pakjes drinken (dit i.v.m. de hoeveelheid afval). Het is de bedoeling dat uw kind brood met beleg meeneemt. We hopen dat u aandacht aan 'gezond en gemakkelijk eetbaar' wilt geven. Brood in een bakje meegeven en de beker en het bakje duidelijk voorzien van naam.

Hygiëne

Kleuters wassen hun handen na het buitenspelen. Zo kunnen ze met schone handen aan de lunch beginnen. In de andere groepen krijgen de kinderen hier de gelegenheid voor. We verplichten het niet. Natuurlijk heeft de leerkracht een open oog voor kinderen met vieze handen.

Rusttijden voor de leerkrachten

Voor de leerkrachten is er tijdens de dag een kwartiertje rusttijd ingepland. Soms is dit in de ochtend pauze en soms in de lunchpauze. Daarnaast is er een verplichte rust direct van 14.00 tot 14.30. We vragen u dan ook om aan het einde van de schooldag geen gesprekjes met de leerkrachten aan te knopen. U kunt daarvoor een afspraak maken.

Goede communicatie

Soms is het goed dat bepaalde informatie over uw kind bekend is. Meld dit aan de leerkracht, voor zover dit nog niet bekend is. Te denken valt aan: medicijngebruik, allergieën, dieet zaken, etc. Andersom kan het zijn dat er met uw kind tijdens het overblijven zich iets heeft voorgedaan waarvan u op de hoogte moet worden gesteld. U mag verwachten dat de leerkracht hierover contact met u opneemt.

Projecten

Vrijwel elk jaar werken we aan een project rond een bepaald thema. U krijgt daarover apart bericht. Daarnaast besteden we aandacht aan bepaalde projecten met een financiële ondersteuning. De kinderen kunnen op maandagmorgen geld meenemen o.a. voor ons adoptieproject van Woord en Daad. We hebben contact met de kinderen en hun gezinnen, veelal per post. We hebben ook een schoolproject voor kinderen in Peru.

Buitenschoolse activiteiten

De school doet elk jaar mee aan een scala van activiteiten binnen en buiten de reguliere lestijden. Hierbij moet u denken aan:

- het gemeentelijke voetbal- (jongens) en slagbaltoernooi (meisjes).
- acties als een sponsorloop voor een goed doel, verkopen van diverse zaken die dicht bij het kind staan en een goed doel steunen.
- schaatsactiviteiten, diverse andere sportactiviteiten.
- projecten van kunstmenu
- activiteiten in verschillende musea e.d.
- pleinfeest aan het eind van het schooljaar.

Commercieel gerichte activiteiten waarbij van ons een gerichte wederdienst wordt geëist worden door ons buiten de deur gehouden.

Bij de goede doelen moet gedacht worden aan zaken die dicht bij de belevingswereld van de leerlingen van de basisschool liggen, zoals:

- projecten voor straatkinderen, het opknappen van een kinderziekenhuis in een derdewereldland,
- het (mee) inrichten van scholen in ontwikkelingslanden,
- het inzamelen van geld voor organisaties die werken voor pleegkinderen.

Extra muziek op school

In het kader van de subsidieregeling muziekonderwijs is er extra geld voor muziekonderwijs beschikbaar. In de loop van het schooljaar zal hier invulling aan worden gegeven. De leerkrachten zijn allemaal geschoold in 123zing!

Op de Johan Willem Friso school wordt al vele jaren extra muzikles op blaasinstrumenten aan leerlingen van onze school. Dit gebeurt in groep 5 middels een aantal kennismakingslessen en na afloop een korte presentatie voor de ouders. Wanneer de kinderen dit leuk vinden kunnen ze zich opgeven voor muzikles bij vereniging "Hosannah". Voor inlichtingen of aanmelding kunt u zich wenden tot mevr. R. van der Veen, tel. 06 48929085

reenevanderveen@muziekopleidingenfriesland.nl

www.muziekopleidingenfriesland.nl

Vakantieroosters: zie jaarkalender

Leerplicht en extra vrij vragen

Kinderen van 4 jaar zijn niet schoolplichtig. U mag uw 4 jarig kind, in overleg, wel eens thuis houden. U dient de directie via de leerkracht daarvan in kennis te stellen.

Vanaf het vijfde levensjaar zijn de kinderen voor de wet leerplichtig. Mocht u voor uw kind lesvrije tijd wensen, dan moet u schriftelijk toestemming vragen bij de directie met opgaaf van reden. Dit wordt geëist in de leerplichtwet.

Wanneer u vrij vraagt voor uw kinderen i.v.m. een bijzondere gelegenheid*, dient u dit van tevoren schriftelijk aan te vragen. U krijgt dan ook schriftelijk bericht terug. Wanneer het verzoek wordt afgewezen wordt u gebeld door de directie en krijgt u schriftelijk een bevestiging met de reden waarom verlof niet is toegekend.

* vakantie onder schooltijd is alleen toegestaan verband houdend met de specifieke aard van het beroep van de ouders. Bijvoorbeeld vanwege het eigen bedrijf in horeca of boerenbedrijf,

én wanneer er geen vakantie kan worden opgenomen in de reguliere schoolvakanties. Hierbij moet een werkgeversverklaring worden overlegd waaruit bovenstaande blijkt. Wij bellen dan met de afdeling leerplicht van de gemeente Leeuwarden om te overleggen. Een werkgeversverklaring volstaat niet in alle gevallen, soms zal verder navraag worden gedaan. Voor bepaalde omstandigheden kan vrij worden gegeven: een verhuizing van het gezin, het bijwonen van een huwelijk van bloed- of aanverwanten, ernstige ziekte van bloed- of aanverwanten, overlijden van bloed- of aanverwanten, vieren van 25-, 40-, of 50-jarig ambtsjubileum en het 12,5-, 25-, 40-, of 50-jarig huwelijksjubileum van bloed- of aanverwanten. Bron: gemeente Leeuwarden.
We hopen op uw begrip.

Verzuim

Wanneer kinderen absent zijn of te laat komen, noteren wij dit in ons administratiesysteem. Dit is wettelijk verplicht. Wanneer uw kind(eren) opvallend veel te laat komen, ziek zijn of absent zijn, nodigen wij de ouders uit voor gesprek. Doel is schooluitval zoveel mogelijk te voorkomen.

Ziekmeldingen

Indien uw kind ziek is of om een andere reden niet naar school, opvang of BSO kan komen, wilt u dan voor 8.30 uur uw kind telefonisch afmelden. Voor de BSO kunt u een bericht inspreken.

Gymnastiek en bewegen

Omdat wij weten dat bewegen goed is voor kinderen, hebben we samen besloten om meer tijd vrij te maken voor bewegingsonderwijs. We gymmen één uur per week in de gymzaal. Daarnaast zorgen we ervoor dat de kinderen nog een half uur extra bewegingsonderwijs per week krijgen.

Hoe gaan we dat doen? De kleutergroepen spelen veel buiten en bij regen en guur weer in de kleine gymzaal in het gebouw. De groepen 3 en 4 zorgen ervoor dat zij een keer extra naar buiten gaan voor een spelletje in de speeltuinvereniging Gerard Dou. Een wandeling buiten behoort ook tot de mogelijkheden. De groepen 5, 6 en 7 hebben weer schaatslessen deze winter en houden ook de wekelijkse gymles aan.

Groep 8 gaat daarnaast op een andere dag nog een half uur een gymactiviteit doen, bijvoorbeeld in de vorm van aanbod door sportverenigingen (tennis, kaatsen of atletiek), of een spel in de Gerard Dou.

Er wordt gezorgd dat alle groepen minimaal anderhalf uur per week bewegen, ook als er wordt geschaatst in de winterperiode.

In de pauze gaan sommige groepen even naar de Gerard Dou, dat geeft "lucht" op het plein. Daar is het wel eens modderig, we wijzen de kinderen daar wel op, maar het kan zijn dat ze vieze kleren krijgen.

Gymnastiekkleding

Groep 1 en 2 gebruiken het speellokaal in het schoolgebouw. Op school hangt aan de kapstok voor de kleuters een tasje voor de gym schoenen (het liefst zonder veters). De andere kinderen maken gebruik van het gymnastieklokaal in de Floris Versterstraat. De kinderen van de groepen 3 t/m 8 moeten gymnastiekkleding dragen en zijn daarvoor zelf verantwoordelijk. De gymkleding moet na de gymles weer worden meegenomen naar huis, het kan dan gewassen worden.

Jaarkalender

Aan het begin van het jaar krijgt u een jaarkalender uitgereikt met daarop een aantal belangrijke data en gegevens. Deze kunt u dan zelf aanvullen gedurende het schooljaar aan de hand van de door ons verstrekte wijzigingen en/of aanvullingen. U hebt dan altijd een handig overzicht bij de hand van o.a. de lesvrije tijden en vakanties. De informatie op de

achterkant van de kalender wordt elk jaar ververs, zo blijft u op de hoogte van de actuele informatie.

Vergaderingen

We hanteren het systeem van team- en bouwvergaderingen, daarnaast zijn er regelmatig overleggen samen met de pedagogisch medewerkers en directie- en IBvergaderingen. We hebben daarvoor een jaarrooster.

De directievergadering is op donderdagmorgen.

Hoofdstuk 6: school en ouders

We hechten aan een goede band met onze ouders. Gedurende het schooljaar zijn er vele ontmoetingen en contacten met ouders. Om de directe en officiële invloed van ouders te waarborgen zijn er naast het schoolbestuur, een drietal raden ingesteld:

De MedezeggenschapsRaad

Onze medezeggenschapsraad, kortweg MR, bestaat uit 3 ouders en 3 personeelsleden, die het officiële beleid van het bestuur en de gang van zaken op school kritisch volgt. Op sommige punten heeft de MR instemmingsrecht op andere adviesrecht.

Er wordt op school een verkiezing georganiseerd als er nieuwe leden benoemd moeten worden. Verkiesbaar zijn die ouders, die de statuten van de vereniging onderschrijven en hun kind meer dan een half jaar op school hebben. De namen van de leden van de MR vindt u op de jaarkalender.

De Gemeenschappelijke MedezeggenschapsRaad

Daarnaast is er een GMR, een Gemeenschappelijke MR voor de tien scholen van de vereniging. Deze GMR houdt zich bezig met beleidszaken die schooloverstijgend zijn. Een ouder- en een personeelslid vertegenwoordigen onze school.

De OuderRaad

De Johan Willem Friso school heeft een ouderraad (OR).

De ouderraad helpt het personeel bij verschillende schoolactiviteiten. Eigenlijk dus een raad van meewerkende ouders en belangrijk bij het doen van allerlei activiteiten in en om de school. Indien er ouders zijn die iets voor de school willen doen, zoals bij excursies met de auto rijden, kleine karweitjes en dergelijke, kunnen ze zich opgeven bij de leerkrachten van de school. Aarzel niet u op te geven, uw hulp wordt zeer op prijs gesteld. Wanneer een groep hulp nodig heeft bijvoorbeeld om te rijden met een groep kinderen dan vraagt de leerkracht uw hulp middels een briefje of email.

Daarnaast is de ouderraad een klankbord voor de medezeggenschapsraad.

De ouderraad is een zichzelf aanvullende raad. De namen van de leden van de OR vindt u op de jaarkalender.

Ouderavonden

Op de Johan Willem Friso school hebben we de ouderavonden verdeeld over twee bijeenkomsten. Samen met de OR organiseren we elk schooljaar een thema- avond. Thema's zoals kinderziekten, pesten en plagen, groepsgedrag van kinderen, inhoudelijke, onderwijskundige zaken enz. kunnen aan bod komen. Uw aanwezigheid wordt zeer op prijs gesteld! Aan het einde van het schooljaar wordt nog een afsluitende ouderavond georganiseerd, waar u kennis kunt maken met de nieuwe leerkrachten van uw kind(eren). Mocht het onderwijs daartoe aanleiding geven dan nodigen wij u uit voor extra ouderbijeenkomsten.

Ouder informatie, de ffJWFff

U wordt als ouders geïnformeerd over de gang van zaken op school, over vrije dagen, vergaderingen, de stand van zaken m.b.t. onze pleegkinderen, over acties en dergelijke, via een nieuwsbrief. Deze nieuwsbrief (**ffJWFff**) komt elke maand uit en wordt u toegestuurd via de email. Tevens staat de nieuwsbrief steeds op de website van de school:

www.jwfschool.nl. Het is dan ook belangrijk om bij veranderingen van uw e-mailadres dit door te geven aan de school!

Er is een aparte redactiecommissie waaraan ook u kopij mag overhandigen.

Leest u deze nieuwsbrief aub goed want er staan belangrijke zaken in.

Naast het informatiebulletin kan het zijn dat u losse mails van ons krijgt als daar aanleiding toe is.

Informatieverschaffing aan gescheiden ouders

Ouders hebben recht om geïnformeerd te worden door de school over de vorderingen van hun kind. De school is verplicht om inzage te geven in alle gegevens die de school van het kind in het leerlingendossier bijhoudt.

De school is ook verplicht in geval van echtscheiding de niet met het gezag belaste ouders op hun verzoek informatie te geven over de vorderingen van het kind.

Er zijn hiervoor echter 2 uitzonderingen (artikel 377c Boek 1 BW)

- Als de school de informatie ook niet zou verstrekken aan de met het gezag belaste ouder is er geen verplichting om de niet met het gezag belaste ouder te informeren.
- Als het belang van het kind zich tegen het verschaffen van informatie verzet is de school niet verplicht om de informatie te verschaffen.

Wet op de privacy

In het digitale tijdperk worden veel foto's van kinderen genomen in allerlei les- en buitenschoolse activiteiten. Indien u geen toestemming geeft van plaatsing op o.a. de website van de school, wilt u dit dan schriftelijk kenbaar maken aan de schoolleiding.

Vrijwillige ouderbijdrage: zie jaarkalender

Rapportage

De kinderen in groep 1 krijgen aan het einde van het schooljaar een rapport.

Tevens worden de kinderen van groep 1 en de nieuwe ouders, in principe allemaal thuis bezocht door de leerkracht.

De ouders van de kinderen in groep 2 t/m 8 krijgen twee keer per jaar een rapport over de vorderingen van hun kind.

Het is gebruikelijk dit rapport mee te geven rond februari en aan het einde van het schooljaar. U wordt uitgenodigd om dit te komen bespreken op school.

Natuurlijk kunt u altijd eerder een afspraak maken met de leerkracht of de directie, om over de voortgang van het onderwijs aan uw kind, te spreken.

Een leerkracht kan ook zelf het initiatief nemen en u uitnodigen voor een nader overleg.

Van de gesprekken met de ouders, van testen en huisbezoek, maar ook van belangrijke gebeurtenissen worden aantekeningen bijgehouden in de groepsmappen en leerlingdossiers die in de groepslokalen aanwezig zijn. Alles met medeweten van u.

In ons leerlingvolgsysteem worden de leervorderingen (testen en toetsen) in de computer ingevoerd en geregistreerd. Uiteraard zo dat het geheel voldoet aan de regels die de wet op de privacy van uw gegevens ons stelt.

De rapportage van de vorderingen wordt met zorg samengesteld en geregistreerd opdat wij uw kind goed kunnen volgen in zijn/ haar ontwikkeling. Desgewenst kunt u deze rapportage inzien.

Naar het voortgezet onderwijs

In groep acht wordt gewerkt aan de voorbereiding voor het voortgezet onderwijs. Kinderen zullen werken met een schoolagenda en er zal huiswerk worden meegegeven.

Advisering naar aanleiding van de “plaatsingswijzer”

Op grond van de CITO toetsen, gemaakt in groep 6 tot en met 8 wordt middels de “plaatsingswijzer” een advies gegeven.

Het advies komt van de school. School heeft een commissie ingesteld, die alle leerlingen bekijkt en bespreekt. De commissie bestaat uit: leerkracht(en) groep (7 en) 8 en de intern begeleider.

Advisering komt tot stand door de volgende gegevens samen te voegen:

1. Leerlingvolgsysteem (LVS) toetsen
2. werkhouding en leermotivatie
3. eindtoets groep 8*

De scholen voor Voortgezet Onderwijs en het basisonderwijs in Leeuwarden hebben een systematiek ontwikkeld om de advisering door de basisschool naar het vervolgonderwijs te baseren op de meerjarige ontwikkeling van de leerlingen, zoals die zichtbaar wordt in het LVS. In de zogenaamde "Plaatsingswijzer" wordt zichtbaar waar een leerling het best geplaatst kan worden. Twijfelgevallen worden in een z.g. bespreekprofiel geplaatst en door de toelatingscommissie van het VO besproken. Deze commissie koppelt altijd terug aan de basisschool.

Na de plaatsing vindt aan het eind van het schooljaar altijd een "warme" overdracht plaats. Een lid van de toelatingscommissie bespreekt alle aangemelde leerlingen met de leerkracht van de school.

Op de site www.vo-leeuwarden.nl vindt u alle informatie met betrekking tot de plaatsingswijzer, de aanmelding bij het VO, de open dagen enz.

*de centrale eindtoets voor groep 8 is verplicht gesteld door de minister. Deze wordt afgenomen in de maand april. Wanneer de resultaten van de eindtoets hiertoe aanleiding geven, kan het oorspronkelijke advies worden heroverwogen. Dit gebeurt alleen in gevallen dat de eindtoets hoger wordt gescoord dan de LVS toetsen. Het advies van de leerkracht kan dan worden bijgesteld.

Aanmelding bij het Voortgezet Onderwijs

Aanmelding gebeurt in gezamenlijkheid door de school en door de ouders. Nadat alle testen op een rij zijn gezet volgt een gesprek met de ouders waarin het advies van de school besproken wordt. Het streven is om dit gesprek in januari, voor de open dagen van de verschillende scholen met u en uw kind te voeren.

Dan volgt de aanmelding; ouders en leerkracht vullen beide een gedeelte van het aanmeldingsformulier in, waarna deze opgestuurd wordt door de school. Halverwege maart moeten de kinderen aangemeld zijn.

We volgen de resultaten van onze kinderen op het voortgezet onderwijs via mondelinge en schriftelijke rapportages van de verschillende scholen nog gedurende drie jaar.

Medisch onderzoek en schoolarts

De kinderen op onze school worden een aantal keren medisch onderzocht door de schoolarts en/of een daartoe opgeleide verpleegkundige. Dit gebeurt volgens afspraken binnen de gemeente Leeuwarden, in de groepen 2 en 7. U wordt daartoe uitgenodigd en krijgt informatie van de arts of de schoolverpleegkundige.

U kunt van uw kant ook contact opnemen met de schoolarts.

Het team van de schoolarts bestaat uit: de schoolarts, (tel: 088 2299462), en de verpleegkundige, (tel. 088 2299890)

Mevrouw Ina Zijlstra is de assistente, (tel 088 2299369). Het algemeen nummer van de GGD Fryslan is: 088 2299444.

nb. Als u denkt dat het in het belang van het kind is dat u ons medische gegevens doorgeeft, dan stellen we dat uiteraard zeer op prijs en wij zullen er vertrouwelijk mee omgaan.

Heeft u opvoedkundige vragen dan kunt u kijken op: www.opvoedpuntleeuwarden.nl

Luizen

Regelmatig worden de kinderen op advies van de GGD gecontroleerd op hoofdluis. We hebben ouders op school bereid gevonden dit te doen, zij vormen het zogenaamde Luizen Opsporingsteam, er zijn echter nog wel nieuwe mensen nodig in dit team. Dit team van ouders controleert elke maandag na een vakantie de leerlingen op luizen. Van de GGD hebben de ouders gedegen voorlichting gehad en zijn ze op de hoogte van de nieuwste adviezen. Ook al werkt dit team zeer secuur, het kan voorkomen dat uw kind besmet is met luizen. Heel naar vooral voor de kinderen, maar met een goede behandeling kunt u er zo weer vanaf zijn. De GGD geeft een folder uit en deze folder zal, als bij uw kind luis geconstateerd is, meegegeven worden. Bij eventuele problemen wordt u geïnformeerd volgens het hoofdluisprotocol.

Op de Johan Willem Frisoschool wordt **verplicht** de luizenzak gebruikt. Deze zorgt ervoor dat de luizen niet van de ene jas naar de andere jas overlopen. De luizenzak wordt aan alle nieuwe leerlingen van de school uitgereikt.

Het advies van de GGD is: masseer het haar in met een mengsel van azijn en conditioner, laat het een nacht intrekken en kam het haar daarna elke dag met een netenkam!

Was vervolgens het beddengoed en doe jas, sjaal, muts en andere kleding in een afgesloten plastic zak zodat de luizen en neten dood kunnen gaan. Herhaal dit alles na zeven dagen.

Wellicht overbodig: luizen hebben is vervelend, maar geen schande!

Voor meer informatie verwijst ik u naar de website van de GGD: www.ggdfryslan.nl

Aanmelding van nieuwe leerlingen

We nodigen u graag uit voor een nadere verkenning van ons onderwijs in een gesprek en rondleiding door het gebouw. Daarbij kunnen we u **het schoolplan** overhandigen waarin het onderwijs volgens de wettelijke eisen is beschreven. De website www.jwfschool.nl geeft de nodige informatie.

Ook kunt u direct een aanmeldingsformulier op school verkrijgen. Voordat of vlak nadat uw kind onze school bezoekt, komt de groepsleerkracht op bezoek bij u thuis. U kunt uw vragen stellen en middels een intakeformulier leren wij uw kind alvast kennen. In dit intakeformulier wordt extra informatie gevraagd over de ontwikkeling van uw kind.

Openbare lessen

Wij stellen u in de gelegenheid om lessen bij te wonen in de maand november. U wordt daarvoor uitgenodigd.

Het is natuurlijk altijd mogelijk in de keuken van onze school te komen kijken. Als u daarvoor eerst een afspraak maakt, reserveren we de nodige tijd.

Hoofdstuk 7: andere informatie

Het kindpakket Leeuwarden, ieder kind mag meedoen!

Het kindpakket geeft kinderen binnen de gemeente Leeuwarden de mogelijkheid om mee te doen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten. Het kindpakket is er voor kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar, die niet mee kunnen doen op school of aan sport- en culturele activiteiten, omdat het geld hier voor ontbreekt.

Op de site (www.kindpakket.nl) kunt u lezen wat het kindpakket voor u en uw kinderen kan betekenen. In dit pakket participeren een drietal fondsen, te weten: **Stichting Leergeld Leeuwarden, Jeugd cultuurfonds, Jeugd sportfonds.**

Deze stichtingen hebben als missie het voorkomen van sociale uitsluiting van kinderen uit gezinnen met minimale financiële middelen. Het biedt kansen aan kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar om te kunnen deelnemen aan een sport, muzieklessen of toneellessen. Het lidmaatschap wordt jaarlijks tot een bepaald bedrag betaald. Ook de kosten van een schoolreis of –kamp kunnen worden vergoed. Hierdoor kunnen ook deze kinderen hun sociale vaardigheden en kennis zo optimaal mogelijk ontwikkelen en later als volwassenen volwaardig meedoen in de samenleving. Door deze kinderen niet buiten te sluiten, wordt voorkomen dat de maatschappij er later duur "leergeld" voor gaat betalen.

Ouders die menen in aanmerking te komen voor een financiële ondersteuning kunnen op de site www.kindpakket.nl informatie vinden.

Het motto is: "Alle kinderen mogen meedoen".

Toegang tot de school

Het personeel komt op school rond 8 uur en verlaat de werkplek rond 16.00-16.30 uur afhankelijk van huisbezoek en de verschillende vergaderingen.

De deur gaat voor de kinderen open om 8.20 uur. We willen op deze manier een geleidelijker verloop van het binnenkomen van de kinderen bereiken.

Binnen de bovengenoemde tijden kunt u contact opnemen met de school voor uw vragen en opmerkingen. Ook informatie kunt u dan ruimschoots verkrijgen.

Wilt u een groepsleerkracht persoonlijk spreken dan verzoeken wij u buiten de lestijden een afspraak te maken. Wilt u hierbij rekening houden met de pauze van 14.00-14.30 uur?

Fietsen

Het is de bedoeling dat de kinderen, in principe, lopend op school komen. Er is beperkte ruimte voor fietsenstalling. Alleen in overleg met de groepsleerkrachten mogen de kinderen die ver van de school wonen, op de fiets komen. We houden globaal de volgende grenzen aan: langs de Oostergoweg, d' Hondecoeterstraat en de Vincent van Goghstraat. Dat gebied beslaat ongeveer een cirkel van een halve kilometer rondom de school.

Fietsen moeten gesteld worden in de standers bij de school of op het terrein van de kerk naast de school. we willen graag de orde, veiligheid en netheid waarborgen.

Christelijke feesten

Elk jaar schenken we aandacht aan de christelijke feestdagen. Dikwijls gebeurt dit in de groep of een bouwgroep. Het kerstfeest wordt wisselend in het lokaal of er wordt een grotere schoolactiviteit georganiseerd.

Sinterklaas

De Goedheiligman bezoekt onze school elk jaar. Indien mogelijk op zijn verjaardag. In groep 1 t/m 4 komt hij langdurig langs met zijn Piet(en) en krijgen de kinderen een presentje. In de andere klassen komt hij even langs om goedendag te zeggen. Hier regelen de kinderen met hun eigen meester of juf een Sinterklaasfeestje.

Schoolreis

In de laatste maanden voor de zomervakantie worden voor de groepen 1 t/m 7 schoolreisjes georganiseerd. De kinderen gaan meestal met de bus naar een dierentuin of speeltuin. We houden speciale ochtenden om het geld hiervoor te innen, let u op de mails hierover! Groep 8 heeft altijd een driedaags schoolkamp.

Schoolfotograaf

We laten de schoolfotograaf eens per twee jaar op school komen. In overleg met de ouderraad wordt dit geregeld. Groep 8 krijgt elk jaar een afscheidsfoto.

Schoolverzekering

Het bestuur van onze vereniging heeft voor alle leerlingen van onze school een collectieve schoolongevallenverzekering afgesloten. Alle leerlingen zijn verzekerd tijdens de school uren, maar ook 1 uur voor en 1 uur na schooltijd. Let wel, dit is dus geen aansprakelijkheidsverzekering. Het bestuur heeft ook zo'n verzekering voor de personeelsleden afgesloten. Eventuele schade of een ongeval dient u via de directeur van de school te melden. Alleen als het bestuur volgens de wet en de reglementen aansprakelijk gesteld wordt, volgt een schadevergoeding.

Studenten en stage

In de loop van het schooljaar kan het zijn dat uw kind thuis komt met verhalen over een andere juf of meester. Meestal betreft het dan studenten van de diverse opleidingsscholen die bij ons stage lopen en het vak leren. U moet denken aan de PABO (opleiding tot leerkracht basisschool), ROC Friese Poort (opleiding klassenassistent/ onderwijsassistent). Daarnaast zullen er LIO-collega's (studenten in de laatste fase van hun opleiding tot leerkracht) aanwezig zijn in de 2^e helft van het schooljaar. Zij moeten, gedurende een aantal dagen per week, geheel zelfstandig een groep draaien.

Veiligheidsbeleid

Het veiligheidsbeleid is in twee onderdelen verdeeld: de fysieke veiligheid en de sociale veiligheid.

Fysieke veiligheid

Een onderdeel van het fysieke veiligheidsbeleid op school vormt het arbobeleid. In dit beleid wordt op basis van een risico inventarisatie bekeken hoe het met de veiligheid in het kader van de arbeidsomstandigheden en gebouwen etc. is gesteld. Dit onderzoek wordt in een cyclus van vier jaar afgenomen en leidt tot eventuele verbeterplannen.

Elk jaar worden de speeltoestellen in het speellokaal en op het plein aan een inspectie onderworpen. Als er gebreken worden geconstateerd, wordt hier actie op ondernomen. De school heeft een ontruimingsplan. In dit plan wordt beschreven hoe er in noodsituaties gehandeld moet worden. Deze ontruiming oefenen we één tot twee keer per jaar.

Verschillende leerkrachten zijn opgeleid tot bedrijfshulpverleners (BHV) of zijn in het bezit van een EHBO diploma.

Er wordt op school een incidentenregistratie bijgehouden.

Verkeersveilige school

De Johan Willem Frisoschool is een “verkeersveilige school”. We vinden het belangrijk dat de kinderen veilig door het verkeer van en naar school kunnen komen. De school zorgt tezamen met de gemeente Leeuwarden en “Jantje Beton” ervoor dat de route van en naar school zo veilig mogelijk is. We vragen ouders om bij het halen van hun kinderen rekening te houden met de beperkte ruimte en niet te parkeren in de bocht van de straat bij de school. Dit alles voor de veiligheid van uw en onze kinderen! We plannen elk jaar praktische verkeerslessen in en met de bovenbouw fietsen we naar de gymzaal en naar de ijsshal. Ook gebruiken we de jeugdverkeerskrant om de lessen te geven. In de onder- en middenbouwgroepen wordt soms een wandeling gemaakt, waarbij de verkeersregels aan bod komen.

Sociale veiligheid

Wij willen graag dat onze leerlingen veilig naar school kunnen komen en zich op school veilig voelen. Bovendien willen we dat de ouders hun kinderen met een gerust hart naar school sturen. Om dit te kunnen waarmaken hebben we een beleidsdocument samengesteld waarin ook de aspecten van sociale veiligheid zijn opgenomen. Te denken valt aan structuren en regels, pestprotocol en KiVa, protocol “schorsing en verwijdering”. Hieronder zijn een aantal van deze onderdelen verder uitgewerkt.

Pestprotocol en KiVa

Pesten is een complex probleem. Een systematische aanpak is noodzakelijk. Zowel kinderen die gepest worden als de kinderen die pesten, kunnen te maken krijgen met grote problemen die zich ook op latere leeftijd kunnen uiten. Tegen pesten op school moet ten allen tijde opgetreden worden en voorkomen worden.

Op de Johan Willem Frisoschool wordt dit onderwerp met regelmaat in vergaderingen benoemd. De gestructureerde aanpak is als volgt: ten eerste wordt het probleem preventief aangepakt, dat wil zeggen dat het pesten zoveel mogelijk voorkomen dient te worden. In klassengesprekken, in gesprekken over de anti-pestregels en tijdens de KiVa lessen, komt dit regelmatig aan de orde. En ten tweede is het nodig om bij signalen van pesten op te treden. We gebruiken hierbij het zogenaamde 5-sporenmodel. Dit staat voor een brede aanpak tegen pesten en heeft de volgende vijf kenmerken:

1. steun bieden aan de leerling die gepest wordt
2. steun bieden aan de leerling die pest
3. de groep waarin gepest wordt betrekken bij het pestprobleem
4. steun bieden aan betrokken ouders
5. de aanpak van de school; alle personeelsleden staan achter het anti-pestbeleid

Wanneer uw kind stelselmatig gepest wordt is het dan ook zaak om dit te melden bij de groepsleerkracht. Deze zal in samenspraak met u een plan van aanpak bedenken.

De Johan Willem Frisoschool is een “KiVaschool”. KiVa is een succesvol, Fins anti-pestprogramma. Een belangrijk uitgangspunt in KiVa is dat de hele groep een belangrijke rol speelt bij pesten. We betrekken dan ook de hele groep bij het oplossen van het pesten. Op school is er een KiVateam die getraind zijn om het pesten aan te pakken. Op school is een folder te verkrijgen en op de website www.kivaschool.nl is meer informatie te vinden.

Digitaal pesten

Omdat digitaal pesten steeds vaker voorkomt, wijden we hieraan een speciaal hoofdstuk. Dit digitaal pesten is nog minder grijpbaar. Het gebeurt veelal uit het zicht en stiekem. Zo zijn er pesten via SMS of WhatsApp, facebook en twitter, chatrooms en via de mail. Dit zogenaamde cyber pesten komt dus ook je huis binnen en anonimiteit is zo goed als zeker.

Als school hebben we gemeend een aantal algemene afspraken hierover te maken:

- Mobiele telefoons: vanaf halverwege groep 7 mogen kinderen hun eigen devices meenemen. Zij kunnen dit gebruiken als middel om te leren. De telefoons mogen alleen in de klas worden gebruikt. We maken hiervoor duidelijke afspraken met de kinderen.
- Chatsites en social media worden niet toegestaan op school,
- Bepaalde (schiet)spelletjes op de computer worden niet op school toegestaan,
- Op school wordt bespreekbaar gemaakt wat de normen zijn als het gaat om internetgebruik; wat mag niet en wat wel? Duidelijk is dat dit moeilijk is om te controleren, maar alle leerkrachten houden toezicht op het gebruik van de computer en dan met name het internet. Aan ouders geven we het volgende advies:

Kijk eens mee en maak het bespreekbaar (veel ouders weten niet wat hun kind doet op internet). Bij pesten: pest niet terug! Laat je niet verleiden om een haatmail te beantwoorden of te reageren. Bewaar de mails en ga ermee naar de school, neem iemand in vertrouwen. Er kan eventueel aangifte worden gedaan. Het KiVateam kan een rol spelen om te helpen het pesten op te lossen. Let vooral op de signalen: bv het kind is stil, wil of durft niet meer naar school of naar buiten. Volg de ontwikkelingen op digitaal gebied en kijk af en toe mee in de geschiedenis van de bekeken sites!

Gedragcode

Voor onze school is een document “gedragcode voor leerkrachten, directie en ouders” opgesteld. In dit document wordt uiteengezet wat van een ieder verwacht mag worden als het gaat om respectvolle en professionele omgang met elkaar. Uitgangspunt hierbij is dat we recht doen aan de identiteit van onze school. Veiligheid en geborgenheid zijn hierbij kernwaarden. We zien de ouders van de kinderen die onze school bezoeken als belangrijke partners hierin. Alle ouders kunnen deze gedragcode inzien en eventueel digitaal ontvangen.

Schorsing en verwijdering

Wij verkeren in de gelukkige omstandigheid dat schorsen en/of verwijderen van leerlingen een punt is dat nauwelijks aan de orde komt. Toch zien we normen en waarden in onze huidige maatschappij steeds meer vervagen. Om ons heen zien wij gedrag van kinderen en volwassenen dat op onze school niet zal worden geaccepteerd. De school zien wij niet alleen als een plek om te leren, maar ook als opvoedingsinstituut waar kinderen normen en waarden worden bijgebracht. Ieder kind heeft op onze school recht op een stukje veiligheid en geborgenheid. Wanneer het toch voorkomt dat een leerling op een zodanige wijze de orde en veiligheid in de school verstoort kan de directie van de school overgaan tot een time out (bij een eerste ernstig incident), schorsing (wanneer het twee keer of vaker is voorgekomen) of verwijdering. Op school is een protocol “schorsing en verwijdering” aanwezig. Het protocol, vastgesteld door de vereniging voor PCBO Leeuwarden en omstreken, wil bewerkstelligen dat tijdens en na (emotionele) incidenten helder gecommuniceerd en zorgvuldig gehandeld wordt. Dit protocol zal pas in werking treden als de mogelijkheden in het voortraject (interactie, gesprekken met ouders, straffen en belonen) volledig benut zijn.

Daarnaast zal er altijd rekening worden gehouden met de omstandigheden waarin het kind verkeert en de context waarin het incident plaats vond.

Time-out

Een ernstig incident leidt tot een time-out met onmiddellijke ingang.

Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht.
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met 1 dag. Daarna kan de leerling worden geschorst voor maximaal 1 week. In beide gevallen dient de school

vooraf of – indien dat niet mogelijk is – zo spoedig mogelijk na het effectueren van de maatregel contact op te nemen met de ouders.

- De ouders/verzorgers worden op school uitgenodigd voor een gesprek. Hierbij is de groepsleerkracht en een lid van de directie van de school aanwezig.
- Van het incident en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- De time-out maatregel kan alleen worden toegepast na goedkeuring door de directie van de school.
- De time-out maatregel wordt, bij een time-out langer dan één dag, gemeld aan de inspectie van onderwijs.

Schorsing

Pas bij een volgend ernstig incident, of in het afzonderlijke geval dat het voorgevallen incident zo ernstig is, kan worden overgegaan tot een formele schorsing.

De wettelijke regeling is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Het bevoegd gezag van de school wordt voorafgaand aan de schorsing in kennis gesteld van deze maatregel en om goedkeuring gevraagd.
- Gedurende de schorsing wordt de leerling de toegang tot de school ontzegd. Voor zover mogelijk worden er maatregelen getroffen waardoor de voortgang van het leerproces van de leerling gewaarborgd kan worden.
- De schorsing bedraagt maximaal één week.
- De betrokken ouders/verzorgers worden door de directie uitgenodigd voor een gesprek betreffende de maatregel. Hierbij dienen nadrukkelijk oplossingsmogelijkheden te worden verkend, waarbij de mogelijkheden en de onmogelijkheden van de opvang van de leerling op de school aan de orde komen.
- Van de schorsing en het gesprek met de ouders wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt door de ouders/verzorgers voor gezien getekend en in het leerlingendossier opgeslagen.
- Bij schorsing wordt het bevoegd gezag en de inspectie van onderwijs op de hoogte gebracht.
- Ouders kunnen beroep aantekenen bij het bevoegd gezag van de school. Het bevoegd gezag beslist uiterlijk binnen 14 dagen op het beroep.

Verwijdering

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident, dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school, kan worden overgegaan tot verwijdering.

De wettelijke regeling is hierbij van toepassing. Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Verwijdering van een leerling van school is een beslissing van het bevoegd gezag.
- Voordat men een beslissing neemt, dient het bevoegd gezag de betrokken leerkracht en de directie te horen. Hiervan wordt een verslag gemaakt wat aan de ouders ter kennis wordt gesteld en door de ouders voor gezien wordt getekend.
- Het verslag wordt ter kennisgeving opgestuurd naar de ambtenaar leerplichtzaken en de inspectie van het onderwijs.
- Het bevoegd gezag informeert de ouders schriftelijk en met redenen omkleed over het voornemen tot verwijdering, waarbij de ouders gewezen wordt op de mogelijkheid van het indienen van een bezwaarschrift.
- De ouders krijgen de mogelijkheid binnen zes weken een bezwaarschrift in te dienen.
- Het bevoegd gezag is verplicht de ouders te horen over het bezwaarschrift.
- Het bevoegd gezag neemt een uiteindelijke beslissing binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift.

Een besluit tot verwijdering is pas mogelijk nadat een andere basisschool of een andere school voor speciaal onderwijs is gevonden om de leerling op te nemen.

Hoofdstuk 8: klachtencommissie en vertrouwenspersoon

In eerste instantie dient u zich met klachten te wenden tot de leerkracht of directie. Als er geen bevredigende oplossing gevonden kan worden dan kunt u een klacht bij de klachtencommissie indienen.

Anonieme klachten kunnen alleen in behandeling worden genomen als daar volgens de commissie aanleiding toe is.

Sociale veiligheid en klachtrecht PCBO Leeuwarden e.o.

Per 1 augustus 2015 wordt de wet sociale veiligheid ingevoerd. De schoolbesturen krijgen de volgende wettelijke verplichtingen:

- Voeren van beleid voor sociale veiligheid
- Aanwijzen van coördinator en aanspreekpunt voor beleid tegen pesten
- Monitoren van sociale veiligheid en welbevinden van leerlingen

Het PCBO-beleidsstuk 'preventie en bestrijding van ongewenste omgangsvormen' ligt op school ter inzage.

Klachten

Waar mensen samenwerken, gaan soms dingen mis.

Als ouder kunt u ontevreden zijn over de planning, schoonmaakwerkzaamheden, de wijze waarop uw kind begeleid wordt, de communicatie vanuit de school enz.

We gaan er vanuit dat we de meeste klachten in onderling overleg kunnen oplossen.

We nodigen u van harte uit bij ontevredenheid, de leerkracht en de schoolleiding aan te spreken.

Als u er met de leerkracht en de schoolleiding niet uitkomt, oftewel als naar uw mening de klacht niet naar behoren is opgelost, dan kunt u deze voorleggen aan het schoolbestuur of voor een objectief onderzoek aan onze geschillencommissie:

Stichting Geschillencommissies Bijzonder Onderwijs (GCBO)

Postbus 82324

2508 EH Den Haag

Tel: 070 – 386 16 97

E-mail: info@gcbo.nl

De volledige klachtenregeling, waarin de procedure klachtbehandeling beschreven staat, ligt ter inzage bij de schoolleiding.

Klachten ongewenste omgangsvormen

Bij klachten over ongewenste omgangsvormen op school, zoals: pesten, ongewenste intimiteiten, discriminatie, agressie en geweld, kunnen ouders en kinderen een beroep doen op de ondersteuning door de contactpersonen. Ook heeft PCBO een coördinator en aanspreekpunt voor beleid tegen pesten aangesteld.

Deze contactpersoon zijn er voor u.

Zij luisteren naar u, geven u informatie over mogelijke vervolgstappen en advies. Zij maken met u een stappenplan voor het stoppen van het door u gesignaleerde ongewenste gedrag.

naam contactpersoon: D. Turkstra

telefoonnummer: 058-2127623

naam coördinator en aanspreekpunt voor beleid tegen pesten: mevr. Annemie Winters

telefoonnummer: 058-2130350

De school kent ook een externe vertrouwenspersoon. U kunt de externe vertrouwenspersoon zien als een objectieve deskundige van buiten de school. De externe vertrouwenspersoon kan naast het geven van informatie en advies ook optreden als bemiddelaar.

naam externe vertrouwenspersoon kinderen (GGD): mevr. Marianne Kokshoorn,
 telefoonnummer: 088-2299855

Naam externe vertrouwenspersoon personeel (Adviesgroep Mens en Werk): mevr. Marjan de Jong, telefoonnummer: 06-27316586

Klachten over ongewenst gedrag, die u onvoldoende vindt opgelost, kunt u voorleggen aan de klachtencommissie. De externe vertrouwenspersoon begeleidt u in het klachttraject.

Meldplicht seksueel geweld

Schoolleiding, contactpersonen en vertrouwenspersonen zullen een klacht van ouders/leerlingen zorgvuldig behandelen. Bij klachten van ouders en leerlingen over de schoolsituatie, waarbij mogelijk sprake is van ontucht, aanranding of een ander zedendelict, is de school verplicht tot het doen van aangifte bij de officier van justitie, omdat mogelijk de veiligheid van meerdere kinderen in het geding is.

Klachtroutes

Bovenstaande informatie nog even in schema:

Klachten over schoolorganisatorische maatregelen/nalatigheid bijvoorbeeld: roosters, schoolgebouw	Klachten over onheuse bejegening bijvoorbeeld: toetsing, beoordeling, bestrafing	Klachten over ongewenst gedrag op school: pesten, agressie, geweld, discriminatie, racisme, seksuele intimidatie	Persoonlijke problemen of problemen in de thuissituatie: depressiviteit, eetstoornissen, misbruik, mishandeling
	leerkracht		leerkracht
		contactpersoon	intern begeleider
		vertrouwenspersoon	
		in geval van seksuele intimidatie: vertrouwensinspecteur	
			counselor/ leerlingbegeleider
Schoolleiding	Schoolleiding		Sociaal werker wijkteam
Bevoegd gezag	Bevoegd gezag	Bevoegd gezag	externe hulpverlening: Jeugdzorg, AMK
geschillencommissie	geschillencommissie	geschillencommissie bij strafbare feiten: politie/ justitie	politie/ justitie

Vertrouwensinspecteur (VI)

Voor een onafhankelijk advies in geval van pesten en ongewenste intimiteiten, kunt u ook contact opnemen met het Meldpunt van de vertrouwensinspecteurs. Tel. 0900-1113111. U kunt met vragen of klachten ook terecht bij de Inspectie van het Onderwijs. Zij zijn te bereiken via tel. nr. 0800-8051 voor publieksinformatie, tel. nr. 0900-1113111 voor de vertrouwensinspecteur en via de website www.onderwijsinspectie.nl

Tot slot

Wellicht hebben we een aantal zaken niet genoemd. In de loop van het schooljaar worden organisatorische en onderwijsinhoudelijke afspraken meegedeeld via de nieuwsbrief of ouderbijeenkomsten. Bovendien zijn wij altijd bereid u nadere informatie te verschaffen. U bent welkom en we wensen u alvast een goed schooljaar toe.